

Sakontze egitasmoa

Soraluzeko guraso ia euskaldunak eta euskara

Euskararen inguruko Soraluzeko guraso ia euskaldunen
pentsamendua eta euskararen normalizazioan aktore
aktiboago bilakatzeko proposamena

Egilea: Arrate Gisasola Izeta
Tutorea: Estiñe Astorkia Kortabitarte

Soraluze, 2016ko uztaila

*Eskerrik asko lana egiteko
erreztasunak eman
dizkidazuen lagunei eta
bereziki eskerrak eztabaida
taldeetan parte duzen
gurasoei.*

*“Transmitir es hacer amar,
haciendo conocer”*

Hélène Cixous

Euskara ez dakiten gurasoek ere transmititu ahal
dute. Gure ttikiek euskara ezagutuz, noizbait euskara
bere eginen dutela, maite eginen dutela ziurtatzeko
prozesua da transmisioa

Paula Kasares – definizioaren azalpena euskarari lotuz -

Soraluzeko guraso ia euskaldunen hizkuntzari lotutako pentsamenduan sakondu da; bizipenak, hizkuntza ibilbidea, jarrerak, motibazioak... Soraluzeko guraso ia euskaldunak asko dira eta euskararen normalizazioan ekarpen handia egin dezakete. Guraso ia euskaldunekin elkarrizketa elebidunetarako aukerak badaude, eta haiek guzti hau nola bizi eta nola ikusten duten aztertu da lan honetan. Metodologiaren erdigunean, guraso ia euskaldunez osatutako eztabaida taldeak egon dira, eta orokorrean, emaitza positiboak izan dira. Ondorioz, guraso ia euskaldunak euskararen normalizazio prozesuan aktore aktiboago izateko proposamena lantzeko hasieran baino baldintza hobetan aurkitu gara, aurreiritzietatik aldendu eta haiek esandakoetatik proposatuz. Soraluzeko gurasoak ekimenaren erdigunera ekarriz, euskaldun vs erdaldun arrakala gainditzeko urrats txiki bat eta elkarrizketa elebidunak ugaritzeko proposamen praktiko bat da sakontze egitasmoaren azken zatian aurkitu duzuna.

AURKIBIDEA

1	Sarrera	5
2	Aurrekariak	5
3	Lanaren hipotesi eta helburuak	6
4	Aditu eta arituen iritzi, teoria eta proposamenak.....	7
4.1	Hizkuntza gaitasuna	7
4.2	Gazteen hizkuntza erabileran eragiten duten faktoreak	7
4.3	Ia euskaldunak eta elkarrizketa elebidunak.....	8
4.4	Aurreiritzi eta interpretazio okerrak	9
5	Metodologia	13
5.1	Azterketa kualitatiboa. Eztabaida taldeak.....	13
5.2	Solaskideak. Identifikazioa eta taldeen osaketa.	14
5.3	Datuak aztertze metodoa	15
5.4	Metodologiaren ebaluazioa.....	16
6	Datuen azterketa	17
6.1	Solaskideen perfilean sakonduz	17
6.2	Eztabaida taldeetan barrena	19
6.3	Aurrekarien alderaketa	39
7	Ondorio eta hausnarketak.....	45
8	Guraso berritsuak - Guraso ia euskaldunekin euskaraz!.....	48
8.1	Sarrera.....	48
8.2	Aurrekariak eta proposamen berrirako egokitzapenak	49
8.3	Guraso berritsuak. Guraso ia euskaldunekin euskaraz!	53
9	Bibliografia eta erreferentziak.....	55
10	ERANSKINAK	57
10.1	ERANSKINA I – Eztabaida taldeetarako galdera sorta -	57
10.2	ERANSKINA II Guraso berritsuak – guraso ia euskaldunekin euskaraz!	60

1 Sarrera

Euskararen egoerari begirada jartzen diogunean, eta etorkizunaren zantzuak aztertu nahi ditugunean, haur eta gazteen euskararen erabilera ezagutzea ezinbesteko egiten da. Soraluzeko haur eta gazteek euskararen erabilera urria kezka bilakatu da herrian. Soraluzeko Euskararen Plan Estrategikoan ere, haur eta gazteen euskararen erabilera bultzatzea da lan leerro nagusietako bat.

Haur eta gazteen euskararen erabileraren hainbat faktorek dute eragina eta hauen nolakotasunean gurasoek oso paper garrantzitsua jokatzeko dute. Beraz, gurasoek asko egin dezakegun ideia hortatik abiatuko da lan hau.

Sakontze egitasmorako aukeratutako gaia ez da kasualitatez agertu. Nire lan esparruan eta guraso izan ostean buruan bueltaka izan dudana gaia da hurrengo orrietan aztertzen dena. Soraluzeko ia euskaldunen kopurua oso altua da. Ia euskaldunak, euskaraz egiteko zailtasunak izanik ere, ulertzeko gai dira. Eta haiekin euskaraz egingo bagenu? Nola sentituko dira? Zer dute haiek buruan?

Soraluzeko ia euskaldunen kopuru horretatik gehiena gaur egun guraso da edo guraso izateko adinean dago. Haien seme alabak D eremuan murgilduta daude eta euskara, nahi ta nahiez eguneroko ogia bilakatu zaie. Eta guraso ia euskaldun hauek nola bizi dute hizkuntzaren gaia? Nola jaso dute? Nola eta zer transmititzen dute? Euskararen normalizazioan aktore aktiboagoa izan nahi al dute?

Ulertzeko gaitasuna izanik, guraso multzo honekin euskaraz egiteko aukerak zabaltzen zaizkigu parez pare, elkarrizketa elebidunak izateko aukerak, euskararen erabileran salto kuantitatibo zein kualitatiboa emateko aukerak. Hizkuntza ohituren aldaketarako proposamena euskaldunen teilatuan utzi dezakegu baina ez al da eraginkorrago eta xamurragoa izango beste aldean egon daitekeen hura ezagutu eta bidea elkarrekin egitea? Goazen ba lehen urratsetan murgiltzera, goazen haiek pentsatzen dutena aztertzerara.

2 Aurrekariak

Aurrekarietan lehenik eta behin ezinbestean aipatu beharreko azterketa lana Amorrortu eta besteen *erdaldunen euskararekiko aurreiritzi eta jarrerak* (2009). Lan sakon honetatik, orduan egindako eztabaida taldeetan agertutako ideia eta ondorioak ekarri dira eta guraso ia euskaldunekin egindako eztabaida taldeetan agertutakoekin alderaketa bat egingo da aurrerago. Hauek izango dira aurrerago alderatuko diren puntuak:

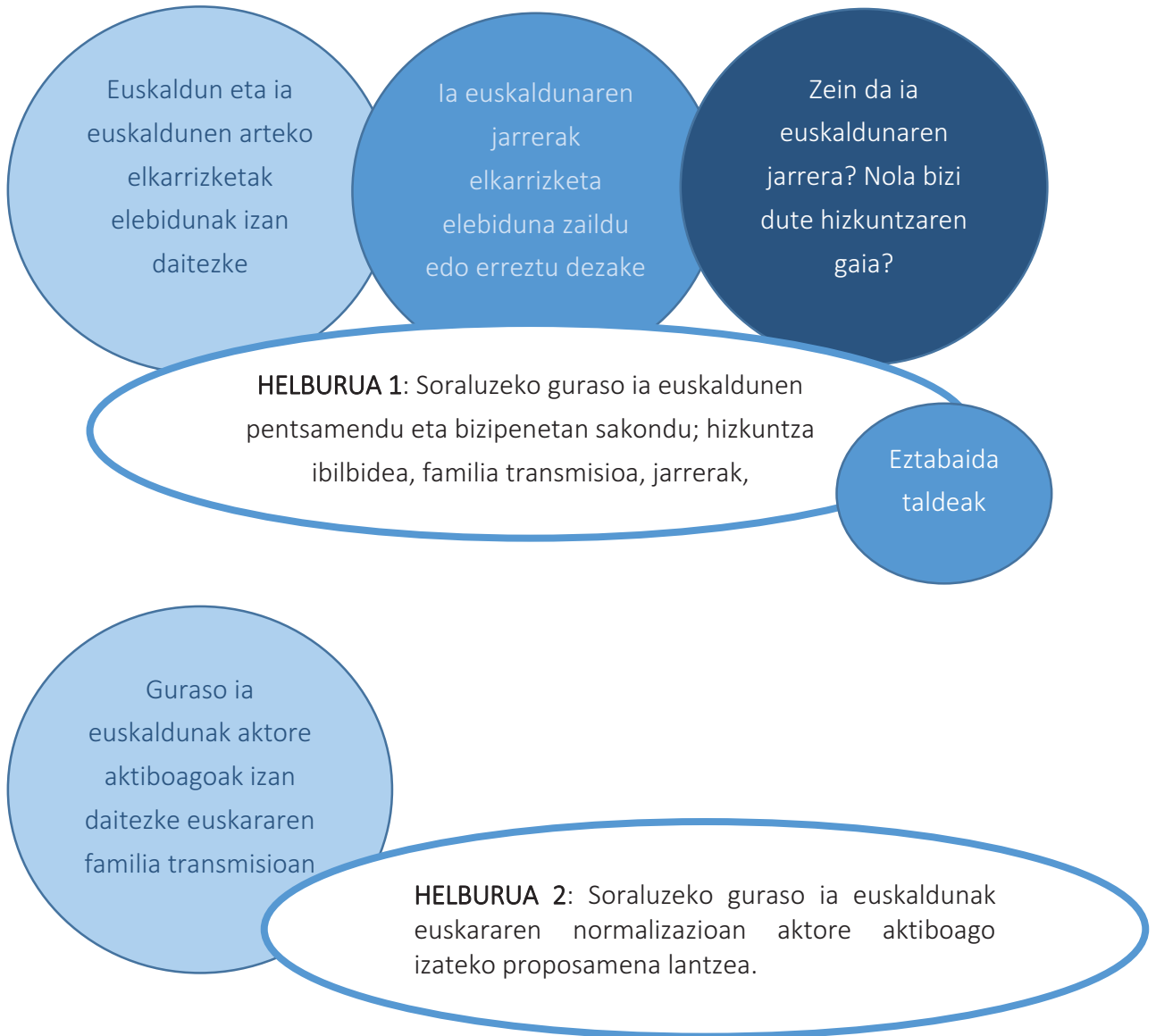
- Euskararekiko kokapena
- Bi munduko egoeran bizitzea, euskarari uztartutako mundua mundu ezezaguna.
- Euskarari eta hizkuntza politikari ematen zaion babesari mugak.
- Euskara ikasteko edo euskaraz hitz egiteko motibazioak:
- Seme-alaben hezkuntza-eredua aukeratzeko norberaren edo besteen arrazoiak.
- Euskara ikastea
- Aurreiritziak, usteak eta balorazio orokortuak

Amorrorturen lanaz aparte, Alkarrekin Soraluze Eginez¹ prozesuaren barnean, Elhuyarren aholkularitzak lagunduta *Soraluzeko Plan estrategikorako diagnostikoa* (2014) eta Soziolinguistika Klusterrak egindako *Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana* (2015) kontuan hartzea ezinbestekoa da. Guraso ia euskaldunen gaiarekin guztiz lotzen diren emaitzak ere badira bertan, eta aurrerago eztabaida taldeetan agertutakoekin alderaketa egingo da.

Hala ere, zuzen zuzenean azterlan honetan aztergai diren “guraso ia euskaldunak” aztertzen dituen lanik ez da aurkitu.

¹ Soraluze biziberritzeko oinarriak jarri nahi dituen prozesua da Alkarrekin Soraluze Eginez. Herritarrei parte hartzeko, ideiak proposatu eta hauek garatzeko espazioak eskaini nahi dizkie. Herritarren ahalduntzea oinarri eta bide duen prozesua da Alkarrekin. Soraluze biziberrituko duen subjektua herritarrak izanik.

3 Lanaren hipotesi eta helburuak

4 Aritu eta arituen iritzi, teoria eta proposamenak

4.1 Hizkuntza gaitasuna

Hizkuntza-gaitasunaz dihardugunean, pertsona batek hizkuntza bati buruz duen ezagutza-mailaz ari gara. Horretarako, lau trebetasunak (mintzamina, ulermena, irakurmena eta idazmena) neurtzen dira, eta trebetasun bakoitzari buruz emandako erantzunak gurutzatuz osatzen da hizkuntza-gaitasuna edo ezagutza-maila².

Euskararen gaineko azterketa edo eta lan askotan termino desberdinak ikus ditzazkegu hizkuntza gaitasuna mailakatu eta izendatzeko.

Euskaldunak = euskal hiztunak = elebidunak
Ia euskaldunak = euskaldun pasiboak = elebidun hartzaileak
Erdaldunak = erdal hiztunak = elebakarrak

Lan honetan EUSTATEk erabili ohi dituen terminoak erabili dira hizkuntza gaitasunaren kategorizazioak egiteko: euskaldunak, ia euskaldunak eta erdaldunak. Euren erantzunaren arabera beti ere.

- **Euskaldunak:** euskara “ondo” ulertzen eta “ondo” hitz egiten dutenak.
- **Ia euskaldunak:** euskara “ondo” edo “nekez” ulertu eta “nekez” hitz egiten dutenak.
- **Erdaldunak:** euskara ulertzen ez dutenak eta hitz egiten ez dutenak.

4.2 Gazteen hizkuntza erabileran eragiten duten faktoreak

Hurrengo lerroetan *Gazteen hizkuntza erabileran eragiten duten faktoreen azterketa*³ren emaitzak ditugu:

- Hizkuntzarekiko gizarte pertzepzioa: Euskarari buruzko (zaharkitua/modernoia, sinbolikoa/praktikoa, prestigiotsua...) ustea edo irudia.
- Egoera soziolinguistikokoarekiko gizarte-pertzepzioa: Euskararen estatusari buruzko ustea edo irudia.
- Hizkuntza gaitasuna: Euskara erabili ahal izateko konpetentzien multzoa: norberarenak eta bere harreman sarean topatzen dituenak.
- Input mediatikoak: Mota guztietako komunikabideen bitartez hizkuntza bat eta bestearekin lotuta jasotzen diren edukien eragina.
- Pertsona eta talde erreferenteak: Hiztunarentzat erreferentzia edo eredu diren pertsonen hizkuntz jokaera.
- Kontsumo eskaintza (produktu eta zerbitzuak): Kontsumo-eskaintzaren hizkuntza eta erakargarritasunmaila.

² Definizioa AIZPURUA, Jon (2015) Euskal Herriko hizkuntza egoera:statusa. HIZNET

³ 2009an Soziolinguistika Klusterrak Urtxintxa eskolarekin eta Topagunea euskara elkarten federazioarekin garatu du hain konplexua den gazteen hizkuntz erabileraren fenomenoaren azterketa. Gazteekin lanean esperientziadun jendea, gaia maila teorikoan landu duena eta ezaugarri ezberdinetako gazteen arteko hausnarketa partekatua du oinarri azterketa honek.

- Identitate kolektiboak: Hiztunarengan kidetasun sentimendua sortzen duten talde identitateak
- Norbanakoa eta taldearen arteko elkarreragina: Talde jokaerak norbanakoarenean eta norbanakoaren jokaerak taldearenean eragiteko duen ahalmena.
- Jarrera eta portaeraren arteko koherentzia: Norbanakoak bere hizkuntza kontzientzia eta jokaeren artean duen koherentzia maila.
- Harreman sareetako hizkuntza arauak: Inguruko pertsona eta taldeen hizkuntz erabilera arauak (ohiturak, inertiak)
- Marko legala: Euskararen gizarte erabilera arautzen duen legeria.
- Haurtzaroko hizkuntza ingurunea (Biografia linguistikoa): Lehen gizarteratze prozesuan, norberaren mundu sinbolikoa eratzerakoan, hizkuntzarekiko bizipenen multzoa eta hauen pertzepzioa.

4.3 Ia euskaldunak eta elkarrizketa elebidunak

Hizkuntza-gaitasunaren bilakaera. EAE, 1981-2011 (%)

	1981	1991	2001	2011
Euskaldunak	21,9	26,4	32,2	36,4
Euskaldun hartzaileak	12,2	16,2	18,2	19,3
Erdaldunak	65,9	57,4	49,6	44,3

Iturria: V. mapa soziolinguistikoa 2011

EAEko ia euskaldun eta euskaldunen kopuruaren goranzko joera ikus daiteke taula honetan.

Euskaldunari euskaraz aritzeko aukerak biderkatzen zaizkio ia euskaldunari ere euskaraz eginez gero. Beste gauza bat da zenbateraino baliatzen ditugun dauzkagun aukerak. Soraluzen gurasoen artean aukera hau, nabarmena dela ikus dezakegu hurrengo taula honetan:

	EUSKALDUNAK	IA EUSKALDUNAK	ERDALDUNAK
aita	166	140	113
ama	214	138	67
GUZTIRA	380	278	180
%	45%	33%	22%

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015. Soziolinguistika klusterra.

Soraluzeko gurasoen artean euskara asko erabiltzeko potentziala badagoela esan dezakegu.

Onintza Iruretak, Argian, “Zuk egin erdaraz, nik euskaraz egingo dizut”⁴ elebitasun pasiboari buruzko artikulo interesgarria ekarri zigun. Hainbat adituren eritziak jasotzen ditu bertan. *“Ez dakienari euskaraz egitea ez da onuragarria euskara hiztunarentzat soilik, baina erdaldunarentzat eta euskara ikasten ari denarentzat ere. Euskarara hurbiltzeko modua litzateke ulermena lantzea, gero poliki-poliki, hitz egiten hasteko, EGA mailako euskara lortu arte zain egon gabe. Beldurrak, lotsak... beti mahai gainean ditugu.”*

“Hemen jendeak ingelesez hitz egiten hasi aurretik barkamena eskatzen dizu” Durk Gorter⁵. Durkerrei egindako Argiako elkarrizketatik jaso. Durkerren ustez, jokaera honen atzean, hizkuntzaren maila altua izan arte erabili ezin dutenaren pentsamendua dago. Eta honek lotura zuzena du hizkuntzekin izan dugun eta dugun harremanarekin. Oso garrantzitsua da beraz, hizkuntzekin izan dugun harremana eta bizipenak ezagutzea, bizipen horien atzean dagoena ulertu gabe, nekez egingo baitugu proposamen erreal eta eraginkor bat.

Elkarrizketa elebidunak

Elkarrizketa elebiduna bi hizkuntzatan elkar komunikatzen duten bi pertsona edo gehiagoren arteko elkarrizketa da. Beraz, gurera ekarrita, komunikatzen direnen artean euskara ulertzeko arazorik ez badago, hizkuntza bi erabil ditzazkegu elkarrizketa berean (gaztelera eta euskara edo frantsesa eta euskara).

Erabileran jauzia emateko bide horretan, euskara ikasten ari den horri laguntzeko modu bat izan daiteke eta euskaraz bizi nahi dutenentzat hizkuntza erabiltzeko aukera ezin hobea.

Gako nagusietako bat ulermenean dago, baina Euskal Herrian elkarrizketa elebiduna ez da ohiko praktika bat. Oztopo nagusiak kognitiboan dauzkagu, eta zehazki, gure aurreiritzi edo interpretazio okerretan oinarritzen dira⁶.

4.4 Aurreiritzi eta interpretazio okerrak⁷

Pertsonak aurre juzguak egiteak aurreiritzien existentzia dakar berarekin, normalean modu negatiboan gertatzen direlarik (Fiske, 1998; Jones, 1997; Nelson, 2002). Aurreiritzia sinesmen eta iritzi bat izateaz gain, jarrera edo jokaera bat ere bada, eta mespretxua, samintasuna edo gorrotoa bezalako sentimenduak barne biltzen ditu.

Estereotipoak aldiz, kolektibo edo talde jakin bati begirako orokortze bati egiten dio erreferentzia. Orokortze hauek positiboak izan daitezke baina gehienetan, negatiboak izateaz gain, aldaketaren aurrean erresistente bilakatzen dira. Zoritxarrez, estereotipoek, aurreiritzi eta diskriminazioak errazten dituzte. Diskriminazio honek, taldea desabantaila egoera batera eramaten du eta injustizia ahalbideratzen du. “Diskriminazio pertsonala” norbanakoak egiten duen diskriminazio mota da (adibidez, pertsona batek beste bat

⁴ Onintza Irureta Azkune – Argia- 2010eko Martxoa. Zuk egin erdaraz, nik euskaraz egingo dizut.

⁵ Durk Gorter - Doctor in Humanities 1993 from the University of Amsterdam.

⁶ Lantalan web ataritik jaso - EMUN hizkuntza zerbitzuak - <http://www.lantalan.eus/tag/elkarrizketa-elebidunak>

⁷ AGUILAR-MORALES, J.E. 2011. Prejuicios, estereotipos y discriminación.

kontratatzeari uko egiten dio bere arrazarengatik), bestalde, “diskriminazio instituzionala” dago; erakunde edo instituzioek aplikatzen dituzten praktika edo politika diskriminatzaileak (adibidez. Estatu bateko immigrazio politikak).

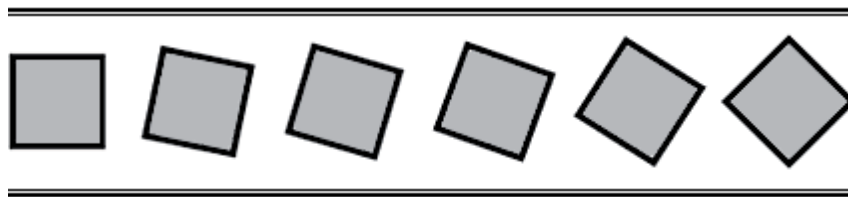
Hiru fenomeno hauek modu bateratuan, isolatuta edo modu intenzionatu gabean ager daitezke.

Aurreiritziak

○ **Aurreiritzi eta pentsamendu kategorikoak**

“Prejuicios, estereotipos y discriminación” azterketan aurreiritzia, pentsamendu kategorikoarekin lotzen du eta mundua ulertzeko dugun moduaren emaitza naturala litzake. Kategoriatan pentsatzen dugunean, aurreiritzia agertzea erreza gertatzen da. Gordon Allport⁸ izan zen pentsamendu kategorikoen eta aurreiritzien arteko loturez hitz egiten lehena.

Hurrengo irudia kategorizatzekeo dugun joera naturala adierazteko adibide argia izan daiteke. Ertzetako irudiak karratua eta erronboa dira. Eta besteak? Hauek ez dute kategoria zehatzik, eta izendatzeko orduan biratutako karratua edo errotazioan dagoen erronboa bezalako izendapen “nahasiak” erabiltzen ditugu.

Pertsonekin ere kategorizatzekeo joera daukagu: langilea, zuria, eskuzabala, ... Kontzeptu horiek errealitatearekin duten oinarri falta kontuan izan gabe. Estatu Batuetan, gutxienez Afro-amerikarren %75ak jatorri zuria du eta zurien geneen %1,5 afrikar jatorrikoak dira (Davis, 1991). Biologikoki, dikotomia bat baino sekuentzia jarraipena adierazten du. Hala ere, gaur egun jendartean oso zabaldurik dago “arrazen purutasuna”.

○ **Asimilazioa eta kontrastea**

Pentsamendu kategorikoak, pertzepzioaren distortsioa ahalbideratzen du. Distortsio honek, asimilazioa edo kontrastea ekarriko duelarik. Lehenak kategorien arteko desberdintasunak gutxitzen ditu eta bigarrenak aldiz desberdintasunak puztu.

⁸ Gordon Willard Allport (1897 – 1967) psikologo Amerikarra. Pertsonalitatearen azterketetan murgildu zen lehengo psikologoetako bat izan zen.

Asimilazioaren adibide bat koloreen pertzepzioaren azterketan (Golston, 1950) ikus daiteke. Zenbaki batek kolore gorri edo moreko beste batzuekiko daukan posizioaren arabera, jendeak desberdintasunak murriztu eta kolore batean edo bestean kokatzen zuen.

Talde barruko desberdintasunak minimizatzen da eta talde desberdinen artekoa aldiz puztera.

○ **Kanpo taldearen homogenizazioa eta barne taldearen aldekatasuna**

“Kanpo taldea” pertsona haren parte ez den taldea izango litzake eta “barne taldea” pertsona haren parte dena. Homogenizazio fenomenoan, taldeko pertsonen jarrera, izaera, baloreak eta bestelako ezaugarriak berdintzen da eta barne taldekoen ezaugarrien artean desberdintasun gehiago ikusten dira. Fenomeno honek, kanpo taldea errazago estereotipatzea ahalbidetzen du. Fenomeno arrazoitzeko aukera posible bat, barne taldeko pertsonak kanpo taldeko pertsonekin kontaktua txikiagoa dutela izan daiteke. Azken urteetako azterketen arabera, barne taldearen aldekatasuna, horri begira dugun sentimendu positiboekin lotzen da eta ez kanpo taldearekin izan dezakegun aurkako sentimenduekin (Abernon, Healy, & Romero, 2000; Brewer, 1979, 1999).

○ **Kausazko leporatzea**

Aurreiritziek kanpo taldeen jokabideen azalpen desegokietan ere hartzen dute oinarri.

- Mundu justu baten teoria (pertsonek dutena merezi dutela asumituz). Pertsona pobreak haien pobreziaren errdun eginez adibidez.
- Portaera kausa disposizioaletan kokatuz (oinarrizko leporatze akatsa). *Herrialde pobreek ez dute negoziarik egiten ikuspegi enpresarialik ez dutelako* esatea adibidez.

Kanpo taldeen portaera negatiboak, kausa disposizioaletan kokatuz gero eta jokaera positiboak, salbuespeneko kasu bezala ulertuz gero, kanpo taldeetako kideentzat ezinezkoa izango da aurreiritzietatik libratzea, egiten dituen ekintza positiboak ez bait zaizkio kontuan hartuko eta bestelakoak bere aurka erabiliko dira.

○ **Aurreiritzien forma sotilak**

Gaur egun, eskubide zibiletan “aurrera” egin dugula esaten den honetan, pertsona batek bere aurreiritziak argira ekartzea zailagoa da, ez da politikoki zuzena. Baina praktikan, jokaerak diskriminatzaileak ez dira desagertu. Aurreiritzien forma sotilarekin aurkituko ginateke hemen (sexismo sotila, arrazismo sotila...).

ESTEREOTIPOAK

Aurreiritzien kasuan bezala, estereotipatzea munduko kulturetan zehar ohikoa eta naturalki egiten dela gogorarazten dute hainbat psikologiako azterketek.

Estereotipoak, beste orokortasun asko bezala, bidezidor mentalak dira. Estereotipoak, talde estereotipatuekin loturiko irudi edo hitz bat ikuste hutsarekin aktibatu daitezke, eta jokaera zein jarreretan eragina izan dezakete. Konturatu gabe ere gerta daitezke, leheneste inplizituen bidez jarrera edo eta erlazio estereotipatuak izan ditzakegu.

○ **Estereotipatzearen ondorioak**

Pertzepzio sozialean eta jokaeretan eragina dute estereotipoek. Estereotipatuak diren talde edo pertsonen bigarren egoera bati ere aurre egin behar izaten diote (estereotipoaren mehatxua): bere jarrerak estereotipo negatibo bat konfirmatuko lezakenean. Honek antsietate eta egoeren gaiztotzea ekarri dazakelarik.

5 Metodologia

5.1 Azterketa kualitatiboa. Eztabaida taldeak

Ikerketa honetan azterketa kualitatiboa erabili da eta eztabaida talde edo “focus group” deritzon teknikaren bidez burutu da.

Ikerketa kualitatiboak gai nahasiak edo difusoak aztertzea ahalbideratzen du; jarrerak, motibazioak, sinesmenak... Gizartea, “gertakariz” eta “diskurtsoz” osaturik dago. Gertakariak eta diskurtsoak elkarlotu eta azterketa kualitatiboarekin, gizarte praktiken zentzua aztertzen da, eguneroko bizimodua eraikitzen duten gizarte esanahiak aztertzen direlarik.

“los discursos, por tanto, no son simples expresiones de lo que ocurre en el interior de los individuos, sino «jugadas» (moves) en el juego de la interacción: prácticas para obtener recursos, para negociar el sentido de la interacción y el valor social de las personas implicadas y de uno mismo” (Enrique Martín Criado, 1997).

Euskomediaren web atarian jasotzen den bezala⁹, metodologia kualitatiboa honako kasuetan erabiliko da nagusiki:

- Gertakari baten aurrean egon daitezkeen ikuspuntu, jarrera eta iritzi ezberdinak sakontasunez ezagutzeko. Zenbaki edota ehunekoetatik haratago iritsi nahi da eta horretarako populazioaren diskurtsoak jaso eta horietan sakontzea komeniko litzateke.
- Gai zehatz baten inguruan pertsonak eduki ditzaketen esperientziak, bizipenak eta pertzepzioak sakontasunez ezagutzeko.
- Gai baten konponbidea bilatzeko garaian, proposamen eta ideia desberdinak jasotzeko, hau da, ekarpenak, irtenbideak edota egitasmoak irudikatzen hasteko.
- Gertakari edo gai baten garapenean (eboluzioan) sakontzeko eta etorkizunerako lan-ildoak aurreikusteko, sormen-lana bultzatzeko eta taldekako hausnarketa sustatzeko.

Talde eztabaidaren teknikarekin, pertsona bakarra edo gutxi batzuk izan beharrean, talde bat izango da protagonista. Talde hau ez da izango naturala (familia bateko kideak edo koadrila bat, adibidez), ikerketari begira eraikia baizik. Beraz, eztabaida-talde bat egitean, egoera esperimental baten aurrean aurkitzen gara. Helburua taldearen bitartez gizartean gai edota gertakari baten inguruan egon daitezkeen posizio edota diskurtso desberdinak azalaraztea eta erreproduzitzea da. Hori dela eta, taldeak sortutako diskurtsoak eta egoerak izango dira analisiari aurre egiteko eta ondorioak ateratzeko langai nagusia. Teorian talde ez ezberdinak erreproduzitzen dira. Posizio ezberdin horiek diskurtsoetan gauzatzen dira eta horiek analisisirako lehengai bihurtzen.

⁹ Hizkuntzak aztergai: ikerketa metodoaren oinarriko hurbilpena - Soziolinguistika Klusterraren lankidetzarekin eta gidaritzapean <http://www.euskomedia.org/aunamendi/ee152152/136266>

Eztabaida-taldearen moderatzailea, ni neu, eta eztabaida-talde horretarako gonbidatutako kideak izan dira protagonistak. Gune horretan sortzen eta garatzen da eztabaida, harremanek eta diskurtsoek bi norabide izango dituela kontuan hartuz. Alde batetik, moderatzailea eta taldekideen artean sortutako harremana; bestetik, taldekideen artean emango den eztabaida. Azken hau da, hain zuzen ere, bereziki bilatu dena. Ildo horretatik esan daiteke teknika honen azken helburuak honako hauek izan direla:

- Gai baten arlo garrantzitsuenak ezagutzea.
- Gai horren inguruan taldekideen artean egon daitezkeen ikuspuntuak ikertzea eta sor daitezkeen adostasun eta desadostasunak aztertzea.

Helburu horiek bete ahal izateko, moderatzailearen lana oso garrantzitsua da, eta bere eginkizun nagusia hitz gutxitan azaldu daiteke: taldekideen artean eztabaida eta iritzien trukaketa ahalbidetuko duen giroa sortzea.

Horrekin batera, eztabaida ondo antolatzeko, aztertu nahi diren gaiak gidoi egoki batean bildu dira. Gidoia eztabaidan zehar ez galtzeko eta hitz egin beharreko gaiei buruz hitz egiteko erabili da. Gidoia baina, ez da modu zurrunean erabili. Gidoian aurre ikusten zen ordena nahiz galderen planteamendua eztabaidak hartzen zuen norabidearen arabera aldatu dira.

Eztabaida taldeek bi orduko iraupena izan dute.

Eztabaida taldeen metodologiaren azalpenerako Hizneteko irakurgaia erabili da. ¹⁰

5.2 Solaskideak. Identifikazioa eta taldeen osaketa.

Solaskideen identifikaziorako, Soziolinguistika Klusterrak “Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015” egiteko erabili ziren galdetegi eta zerrendak erabili dira. Gurasoen seme alaben adina eta gurasoen hizkuntza gaitasuna izan dira kontuan.

Hizkuntza gaitasunari dagokionez ia euskaldunak diren gurasoen zerrenda egin da (Soraluzeko HH, LH eta DBHko gurasoak). Horretarako galdetegietako erantzunak hartu dira kontutan.

Soziolinguistika Klusterrak galdetegietan gurasoen gaitasunaren sailkapenerako erabilitako galdera eta erantzunak kontuan hartu dira solaskideen identifikaziorako.

Zenbateraino daki euskaraz aitak? Zenbateraino daki euskaraz amak?

- a) Ulertu: Ongi (1) zerbait (2) Ezer ez (3)
- b) Hizt egin: Ongi (1) zerbait (2) Ezer ez (3)
 - o ***Erantzuna a) 1 edo 2 eta b) 2 edo 3 bada elebidun hartzailea IA EUSKALDUNA ****

¹⁰ MARTINEZ Zesar; BERRIO-OTXOA Kontxesi; ALTUNA Olatz; JAUSORO Nekane. 2015. 2.1 Ikerketa soziolinguistikorako ikerketa eta teknikak. . HIZNET

Aipatutako identifikazioa egin ostean beste bi aldagai ere izan dira kontuan: sexua eta bikotea euskalduna, ia euskalduna edo erdalduna den.

Eztabaida taldeak osatzeko egokiak izan zitezkeen hainbat gurasorekin harremanak egin ostean, 39 eta 55 urte bitarteko, 16 guraso ia euskaldunek hartu dute parte eztabaida taldeetan, 8 emakume eta 8 gizonezko. 5 eta 6 solaskidez osatutako 3 eztabaida talde egin dira, denak gazteleraz.

5.3 Datuak aztertze metodoa

ET: hemendik aurrera eztabaida taldeak izendatzeko erabiliko den laburdura
Datuak aztertze 4 urrats nagusi eman dira:

Solaskideen anonimotasuna zaindu:

Eztabaida taldeetako solaskideen izenak ez dira agertuko, anonimotasuna gorde da, horretarako talde bakoitza izendatu da: ET1, ET2, ET3 eta talde bakoitzeko solaskideak taldearen kodea kontuan hartuta kodetu dira: ET1_1, ET1_4, ET3_5, ...

Pertsonen izenak, eta kasu batzuetan toki izenak ere ezabatu dira.

Autobiografiak. Solaskideen perfilean sakondu:

Lehen atal batean, solaskideek egindako autobiografiak kontuan izan dira taldearen perfilean gehiago sakontzeko, abiapuntuan denak ia euskaldunak direla badakigu baina taldeetan egindako sarrera autobiografiekin bestelako datu batzuk ere jaso ahal izan dira.

Eztabaida taldeetan azaldutako gaiak sailkatzen:

- I. Taldeen transkripzioak egin, esaten dituztenak zehatz mehatz jaso
- II. Gaien sailkapena. Azteketak dituen helburuak eta solaskideek hizpide nagusi izan dituztenak kontuan harturik egin da. Hitz hartze batzuetan gai desberdinak jorratzen dira, beraz, hitz hartze horiek moztu eta dagokion gaien kokatu dira.
- III. Laburpena eta kokapena. Lanerako eskema berdina jarraitu da baina errepikatzen ziren ideia batzuk ezabatuz, ideia osatuen azaltzen dutenak jasoz (hauetako batzuk laburtu ere egin dira) eta atal bakoitzari begirako kokapen labur bat gehitu zaie.

Aurrekariaren alderaketa:

Aurrekarietan aipatu diren azterketetako interesko gaiak (sakontze egitasmo honekin zerikusia dutenak) eta azterketa honetako emaitzekin alderaketa bat egin da.

5.4 Metodologiaren ebaluazioa

Metodologiaren zati nagusia ET-en bitartez egin da. Taldeetako giroa oso ona eta dinamikoa izan da, parte hartzaileek ere oso positiboki baloratu dute. Taldeak osatzeko orduan izan dira zailtasun haundienak baina lanaren helburua betetzeko, aztertu nahi ziren gaiak aztertzeko, baliagarria izan da oso. Hala ere zailtasun batzuk ere egon dira:

- Parte hartzaileak lanek eta guraso betebehekar zaildu egin dute agenda adostea. Guraso askok prestutasuna agertu badute ere zailtasunak agertu dituzte taldeetara agertzeko
- Ordutegiekin malgutasunik ez izateak zaildu egin du eztabaida taldeak aldagai desberdinak kontuan hartuta banatzea (seme-alaben adina, bikotearen hizkuntza perfila...). Dena den, nahasian eta egoera desberdinak bizi dituzten solaskideak batzeak ere eztabaidan lagundu du, ikuspegi eta errealitate desberdinekin eztabaida aberastu delarik.
- Herriaren tamainak parte hartzaileek elkar ez ezagutzea zaildu du.

6 Datuen azterketa

6.1 Solaskideen perfilean sakonduz

	Soraluzen noiztik?	jatorria	gurasoen jatorria	etxeko hizkuntza	bikotea	Ulermen maila	Eskola eredua
ET 1							
1_1	Beti	Galizia/Sora	Galizia	G	er	altua	A
1_2	12 urte	Elgoibar	Galizia eta Extremadura	G	eu	baxua	A
1_3	20 urte	Bilbo	Andaluzi eta Salamanka	G	er	baxua	B
1_4	15 urte	Santurtzi	Valladolid	G eta E	eu	ertaina	A
1_5	Beti	Soraluze	Zamora	G	ia eu	altua	A
ET 2							
2_1	Beti	Soraluze	Baztan eta EH kanpo	G eta E	eu	altua	A
2_2	16 urte	Salamanca	Salamanca	G eta E	eu	ertaina	
2_3	6 urte	Basauri	Galizia	G eta E	eu	altua	A
2_4	Beti	Soraluze	Extremadura	G eta E	eu	altua	B
2_5	Beti	Soraluze	Valladolid	G eta E	eu	altua	A
2_6	12 urte	Elgoibar	Melilla	G	er	ertaina	A
ET 3							
3_1	Beti	Valladolid	Valladolid	G eta E	eu	altua	A
3_2	10 urte	Extremadura	Extremadura	G	er	baxua	A
3_3	Beti	Soraluze	Soraluze	G eta E	eu	altua	A
3_4	Beti	Soraluze	Salamanca eta Palencia	G	er	ertaina	A
3_5	Beti	Soraluze	Valladolid	G eta E	eu	altua	A

*morez emakumeak

Solaskide gehienek, Soraluzen 10 urte edo gehiago daramate bizitzen. Soraluzen betidanik bizi ez direnak erdiak dira, hauetatik 2 Elgoibartik datoz, 3 zonalde erdeldunagoetatik eta 2 dira Estatutik etorri direnak.

Ulermen maila:

- Ulermen maila baxua, ertaina eta altuko solaskideak dira. 9 solaskidek ulerme maila altua dute. 5 solaskidek ertaina. 3 solaskidek baxua.
- Ulermen maila baxukoak, elkarrizketa elebiduneri begira zailtasunak agertu ditzazketenak dira. Kasu honetan, haietako bat zonalde erdaldun batetik dator, euskararekin oso harreman txikia izan du eta bikotea ere erdalduna da. Bigarrena Estatutik etorri da orain dela 10 urte eta bere bikotea ere Estatutik etorri da. Hirugarren kasua, bikote euskalduna du eta nahiko zonalde euskalduneari bizi izan da baina oso harreman txikia izan du euskararekin.
- Ulermen ertain edo altua. Premisa hauetako bat edo gehiago betetzen du:
 - 1- Soraluzen bizi da betidanik
 - 2- bikotea euskalduna da/etxeko hizkuntza gaztelera eta euskara
 - 3- helduen euskalduntze alfabetatzean murgilduta dago edo egon da.

Soraluzetik edo inguruko herrietatik kanpo bizi diren denek (zonalde erdeldunetakoak) euskararekin zuten harremana ia hutsa zela aipatu dute behin eta berriz.

ET1_3 "Es que yo en Bilbao, me he relacionado todo en castellano, yo nunca... Y yo en Bilbao, todo el mundo, amigos, adultos, instituto,... tooodo en castellano, salías de fiesta, todo en castellano, yo no conozco ninguna amama de mis amigas que ibas a su casa y hablaban en euskera, es que yo no he tenido relación con el euskera, allí en Bilbao, nada."

ET2_3 "siempre he vivido en castellano porque mis padres son inmigrantes Gallegos, y... en la zona en que yo vivía, prácticamente el euskera era minoritario. Muy poco modelo B y prácticamente modelo D no existía"

Soraluzen jaiotakoek aldiz, euskararekin harremana txiki txikitatik oroitzen dute.

ET2_6 "llevamos aquí toda la vida, aunque no hemos estudiado en euskera todo, vamos, que se entiende"

ET1_5 Zonalde erdaldunean bizi izandako bati esaten dio: ET1_5 "A mí me cuesta pensar, que tú no entiendas nada. Porque al final los que hemos nacido aquí, y te has criado aquí, es que estás escuchándolo constantemente, y al final..."

ET3_4 "El primer contacto que tuve con el euskera, cuando era muy pequeña, fue cuando iba a casa de mis vecinas que eran euskaldunes."

Zonalde bateko edo besteak izan, kasu gehienetan, euskararekin harreman estuagoa, gertukoagoa, seme alabak jaio edo eskolaratzen dituztenean hasten da.

ET2_3 "El euskera hasta que no tuve a mi hijo prácticamente no lo había utilizado nunca"

ET2_4 "estudí en el modelo D hasta los 7 años y luego en el modelo B. Una vez que sales de la escuela, pues se pierde mucho, y ahora con los hijos, pues... estoy practicando más"

ET1_2 "El euskera, desde que el chaval anda en la ikastola y tienes niños, pues... yo me imagino que si no tuviera niños pues el euskera, pues... nulo, porque tratas con gente que solo hablan en castellano, tus amigos hablan en castellano, tus padres hablan en castellano... el euskera para mi pasaría como si fuera de lado, que no tendría que ser así, porque aquí vivimos donde vivimos y tenemos que saber euskera"

Adinari dagokionez, 50 urtetik gorako bi solaskide daude, eta hauen egoera ere bestelakoa izan dela azaldu dute.

ET2_1 "mi idioma materno es el euskera, aunque no lo parezca, en un momento dado, vino a vivir mi abuela materna, que no sabía euskera y se pasó al castellano y se fue perdiendo"

ET3_3 "todo el contacto que tuve en mi niñez con el euskera fue bastante pobre, porque aquí estaba el tema del idioma jodido en ese momento, por la época. Mis padres eran de aquí pero no me transmitieron el euskera"

6.2 Eztabaida taldeetan barrena

Gaien eskema

1. Euskara: Harreman eta bizipenak
a. Inposaketak, zigorrak, ...
b. Errespetuaz
c. Zer sentitzen duzu euskararekiko?
2. Erabilera
d. Elkarrizketa eleanitzak: Posible da? Errespetuan kokatzen ditugu? Nahi/behar ditugu?
e. Parte hartzea
f. Zergatik egiten dugu edo ez dugu egiten euskaraz? Eta gure seme alabek?
3. Euskara ikasteaz: eskolako bizipenak, ikasteko motibazioak, seme alaben euskara ikastearen inguruan...
4. Bi mundu / elkarbizitza
5. Familia transmisioa
6. Euskara etorkizunean

1. Euskara: Harramanak eta bizipenak

a. Inposaketak, zigorrak

Solaskideek zigor eta inposaketak sarri ekarri dituzte argira. Hizkuntza batean edo bestean arituta inposaketa edo zigorraren gaiarekin lotu dute.

Gaztelaraz egitearren zigorrak

Gaztelaraz egitearren, edo euskara egitera behartuta, inposaketa moduan ulertu izan duten garaiak aipatzen dituzte baina nagusiki seme alaben bizipenak ekarri dituzte gogora.

ET1_5 "Siempre lo he entendido, no ha supuesto nunca para mí un problema. Mi relación con el euskera ha sido siempre de amor odio un poco, ha habido periodos de mi vida que lo he querido más, otros lo he odiado más porque me lo han querido imponer, y no me gusta que me impongan las cosas. Ya ahora con los críos pues sí, pero vamos, que en casa sigue siendo todo castellano"

ET1_3 "al final esos detalles son los que te hacen aborrecer el euskera. Y es que ahora, por mis narices, no quiero ni aprender! Porque me lo estás imponiendo, me estás poniendo como una cosa que... (itomenaren soinuak) hay que hacer, hay que hacer! y llamar la atención a unos niños porque estén hablando en castellano, o sea no, al final dices, pues ahora por mis... no lo hago!

Euskaraz egitearren zigorrak

Adinez nagusiagoak ziren solaskide biek bestelako egoera batzuk deskribatu dituzte. Gazteagoek ere entzundakoak aipatu dituzte. Aipatzekoa da, horrelakoak mahaiganeratu direnean, solaskide batzuek agertu duten harridura, euskara hitz egitea debekatua egon dela eztabaida taldeetan lehen aldiz entzun izan balute bezala.

ET2_1 "cuando yo iba a clase iba a Nacionales, y al que le oían hablar en euskera, le cascaban" (beste batek dio:) ET2_2"- ¿qué dices?" ET2_1 "estaba prohibido en las nacionales hablar en euskera. Vamos, en la escuela de aquellos tiempos no se podía hablar en euskera !Prohibido!"

ET1_4 "Yo le digo a mi suegra: - jo, es que tú controlas mogollón - ¿yo? ¡Si a mí de pequeña no me dejaban hablar en euskera! Tampoco les dejaban hablar en euskera" ET1_1 "Y los castigos y... ¡Madre mía!" ET1_3 "¿Y por qué?" ET1_1 "El franquismo, ¡Si está claro!" ET1_2 (barreak) "Es que... es así" ET1_1 "Y si el euskera se ha mantenido ha sido gracias a las ikastolas e, pero si no hubiera habido ese lado, yo no sé dónde estaríamos. Porque se prohibió totalmente. Eran... eran... ¡Clandestinas! ET1_4 "¿Si e?" ET1_1 "si, ¡Es una pasada! Es impresionante. Es interesante la historia, es como poner un elefante aquí, describe el elefante: - Tiene dos colmillos! Yo que le estoy viendo el culo voy a decir, - ¿Colmillos? ¿Dónde? O sea...tiene un rabo. ¡Que me estás contando!"

ET3_3 "La historia que puedo contar es muy diferente a la de todos vosotros. Yo al ser el mayor de esta reunión. Aquella situación, estoy hablando de gente, de mucha gente, que lo tuvo que olvidar. No sabían hablar castellano, y les daban literalmente de ostias, para entendernos rápido, porque no sabían hablar castellano y tenían que hacer todo en castellano. Y no les enseñaban castellano tampoco eh. Simplemente era prohibir, prohibir, prohibir. Porque aquello no era de aprender nada."(laburtuta)

ET3_4 "En una época fue como la cruz que les ponían a los judíos en Alemania, el euskera"

b. Errespetuaz

Errespetuaren inguruan solaskideen artean desberdintasunak ageri dira. Batzuek euskaraz ez dakienari euskaraz egitea errespetu faltan kokatzen dute. Orokorrean baina Euskal Herrian egoera hauetan gazteleraz egiten dela esaten da, eta honek euskaldunek besteekiko duten errespetuarekin lotzen da. Euskaldunek gaztelerara jo beharra ere argira ekarri dute, euskaraz ez dakienak baldintzatu egiten duela.

ET1_4 "toda la cuadrilla de mi marido, todos, todos hablaban en euskera, cuando salía por ahí con ellos, pues era como una vela (barreak), porque toda la peña hablaba en euskera. Había veces que quería quedarme en casa. Con algunas novias de unos de la cuadrilla, se daban cuenta que solo hablaban el euskera y había alguna que, igual dos o tres de todos los que eran, pues si es verdad que me hablaban en castellano, empezaron ya, cada vez que salíamos y tal, pero bueno, las típicas que no. Al principio lo pasas mal, yo lo pasé mal al principio, luego ya pasas del tema" (laburtuta)

ET1_1 "Yo, analizándolo desde mi punto de vista, veo que el euskera está en desventaja con el castellano e - ¡Ah! Si yo no lo hablo que me hablen en castellano. De todos los que estamos, todo el mundo hablara en euskera menos una persona, se terminaría hablando ¿en qué idioma? ... Castellano. Entonces, yo entiendo que a veces, ¡ostras! Entoces, yo también soy consciente de como condiciona yo al de enfrente." (laburtuta)

ET2_2 "Si, yo ando con gente que no sabe en euskera y gente que sabe en euskera y yo creo que hablan en castellano por nosotros, por la gente que no sabemos... será también por nosotros. Nunca lo hemos hablado, pero me imagino que por respeto.

c. Zer sentitzen duzu euskararekiko?

Solaskide batek baino gehiagok euskara gertu baina modu berean urruti sentitzen duela adierazi du.

ET3_3 "Es difícil decir que sientes del euskera, me cuesta decir lo que siento, es algo que lo tengo tan cercano, y personalmente tan lejos, porque yo soy el que no le hace ni puto caso... porque me puedo desenvolver tranquilamente, entonces, deja de ser un problema"

ET1_1 "yo también me siento cerca y lejos. Porque realmente es un idioma que me gusta, me encantaría hablarlo y sobre todo escribirlo, es lo que más me gustaría. Pero lejos, pffff, por mis propias barreras, muchas veces, porque yo no consigo romper la barrera esa que no me deja hablarlo, no practicar"

Euskara eta frustrazioa/inpotentzia

ET3_4 "Yo la palabra para definir la relación que tengo con el euskera es fácil de definir, para mí es frustración. Yo con un compañero del trabajo he hablado mucho del euskera, y yo le decía a él que yo me sentía frustrada. Me parecía injusto, yo soy la mayor de tres hermanos, y me ha tocado, entre ayudar a mi madre que trabajaba, y la situación familiar tampoco era boyante. Yo me he tenido que buscar la vida. No había terminado la carrera y ya estaba trabajando, llevo toda la vida trabajando. Ahora, que tengo algo más de tiempo, es cuando me he planteado venir al euskaltegi, en teoría igual si he podido apuntarme antes pero... Yo se lo he dicho a gente euskaldun, a mí me da pena, yo no siento como ellos. Soy vasca, y soy vasca, pero no soy euskaldun. Hay un punto de frustración que nadie te puede entender. Es algo que, que tienes un vacío que es muy difícil llenar.

ET3_1 "A mí me da impotencia el no saber euskera. Me encantaría. Porque si lo siento. Sería capaz de hablarlo, pero sé que lo voy a decir mal, como pienso que lo voy a decir mal, no lo digo. Aunque no parezca pero es vergüenza. Si le tengo al otro detrás (semea), peor, porque encima se descojona!"

2. Erabilera

d. Elkarrizketa elebidunak: Posible da? Errespetuan kokatzen ditugu? Nahi/behar ditugu?

Alde batetik, ulermen maila baxuagoa dutenen kasu batzuetan, alde batera edo bestera baina errespetuaz dihardute.

ET1_3 "tengo el recuerdo de trabajar en bares, de entrarme una chica hablando en euskera, yo la entendí. Pero le dije que por favor me dijera en castellano que no sabía euskera, se lo dije en euskera. ¡Y me dijo que no! Pues dos problemas tienes, pues no te sirvo, o sea... No me pareció. Porque encima yo hice el esfuerzo de decírselo en euskera que yo no entendía. (beste pasarte bat azaltzen du hemen) Que no... Son detalles que no te gustan.

ET1_2, Yo si agradecería que si sabe ella castellano, que me hable en castellano. Si no me iba a sentir..."

ET2_3 "Mi entorno es más bien castellano, muchos saben euskera pero yo creo que es por lo que han dicho antes, para no dejar a nadie de lado, sabe que algunos no sabemos expresarnos bien y con nosotros hablan en castellano"

Elkarrizketa elebidunak beraien egunerokotasunean ematen dira, lanean, kuadrilan baina bereziki familian.

ET1_5 Donde trabajo ahora todo el mundo habla en euskera, que no me supone ningún trauma, siempre... porque entender lo entiendo"

ET2_1 "hoy es el día en que en casa mi mujer habla con mis hijos en euskera, ellos hablan en euskera, y yo contesto en castellano (barreak)."

ET2_5 "En el monte el otro día, íbamos tres, ellos hablaban en euskera, yo entendía todo y yo hablaba en castellano"

ET3_1 "En cambio mi mujer lleva ya un tiempo que me hace en euskera, todo." ET3_4 "¡Eso es una maravilla !"

ET3_2 "Yo con mi prima mucho, ella me habla, me habla, lo que no entiendo le digo y yo le contesto en castellano, claro. Lo que no he entendido igual me dice en castellano pero vuelve. Ella me habla mucho en euskera"

Whatsapp taldeetan elkarrizketa elebidunak ematen dira eta positiboki baloratu dituzte, ulertzen ez denean laguntza eskatzen dute inguruan edo taldean bertan galdetzen dute.

ET1_1 "Me encanta el whatsapp de madres que tenemos, ¿no?, que está presente el euskera, me parece fantástico, porque al principio era, todo en castellano, todo en castellano, y ahora, me parece significativo también, porque siempre hay en euskera, y también en castellano. Todo el mundo estamos como...tenemos la posibilidad, porque si no solo es o castellano o euskera, tener la relación en bilingüismo me parece... ET1_3 "intento seguir el hilo de los whatsapp, y si no pregunto, tal no te he entendido..."

ET2_4 "Cuándo están hablando en euskera, en un grupo, yo entiendo todo lo que están diciendo. Y te pones a pensar y cómo se dice... y al final te metes en castellano. Y ellos te siguen hablando euskera pero tú te metes en castellano."

Elkarrizketa elebidunak solaskide askok positiboki baloratzen dituzte, beraien euskara maila hobetzeko aukera bezala ulertzen dutenak ere badira.

ET2_1 "De todas formas, tenemos que pensar que aunque no lo hablemos bien lo entendemos eh, y además a base de oír aprendes" ET2_2 "Y además les hace ilusión que vean también que pones de tu parte..."

ET2_1 "O sea, vamos a lo cómodo. Los que saben euskera también... bueno, ese no sabe bien, y... mejor en castellano, así me cubro las espaldas. Y uno mismo también, por no esforzarse un poco... ¡que bien que me hablan en castellano! Aunque si me hablaran también en euskera, a lo mejor me estaban haciendo un favor. Así te vas quedando con todo claro. A base de machacar se te van quedando las cosas." ET2_2 "aprenderíamos más."

ET2_2 "Al final si te enteras de bastante, igual es un fallo, que a lo mejor todos tendrían que hablar... (euskaraz suposatzen da).

Solaskide askok, egoera batzuetan, beraiei euskaraz egiteko eskatzen dute, euskaraz egiten duenak euskaraz aske egin dezan edo beraiek ikasteko.

ET1_4 "en el trabajo, a veces le digo a mi compañera, pues sí, venga, hálbame en euskera. Me dice en euskera, no se contestarle en euskera y le comento en castellano"

Baina eskatu arren inguruko euskaldunek gazteleraz jarraitzen dutela nabarmendu dute.

ET3_1 "mi hijo automáticamente cuando habla conmigo, taca, erderaz. Y le digo - ¡eh! hálbame euskera, que te entiendo - a, que tú no sabes".

ET2_2 "Mi marido por ejemplo, yo veo que no tiene paciencia, yo lo dije, dime por lo menos todos los días una frase y así aprendo, pero claro, yo le entiendo a él, es que pierde al final la paciencia. Entre que lo entiendo, lo repito, lo digo de cuatro formas diferentes, al final se pierde, él también está acostumbrado a hablar más de prisa... ellos también, ostras..." (laburtuta)

ET3_1 "Yo cuando voy a Eibar, me ven, y a mí pun! En castellano. Que estoy harto de decirles, Que me hables en euskera, coño, que... te entiendo. Si no entendería ya diría yo, no entiendo. Pero es que lo entiendo todo. Creo (barreak)" (laburtuta)

ET3_3 "En mi cuadrilla todos saben en euskera, sin embargo, si nos ponemos a cenar, todos hablan en castellano. Y yo soy el que normalmente les digo, pues oye, volver donde tenéis que estar ¿no?"

Elkarrizketak elebitan hasi bai baina bukaera bestelakoa dela adierazi dute

ET2_1 "En mi caso también hay bastantes conversaciones que empiezan en los dos, pero al final... Por comodidad, tú hablas en castellano." ET2_6 "Te hablan en euskera, tú por no meter la zanca empiezas en castellano, y al final, ellos también piensan, esta no, no... y al final todos en castellano" ET2_1 "Si, la verdad es que luego esas conversaciones terminan en castellano"

ET2_3 "En ese sentido hay gente que vuelve a la carga, y siguen en euskera, pero normalmente, cuando han visto que tú has empezado con tus dos frases en euskera y luego cambias al castellano, ya cambia, al día siguiente te dice - ¿Qué pasa? No te va a decir - Kaixo, zer?"

ET3_5 "En el curro les digo que me hagan pero no sale. El rollo de que, el que siempre te ha hablado en castellano les cuesta muchísimo, le cuesta hablarte en euskera, y eso me pasa con X (bere emaztea). Le cuesta hablarme en euskera mucho, aunque yo luego le responda medio en euskera, medio en castellano."

Euskaraz egiteko eskatzen digute baina lehenago beste pausu bat ere badago

ET3_3 "Mi mujer: - joe, no hablas nunca. - Pues no hablo, porque, porque la verdad, tú me estás hablando en castellano. - Pero, si te hablo en euskera te enfadas. - Joe, eso es lo que tú crees. ET3_5 "El que habla euskera, por ejemplo, tu pareja, quiere que ya hables euskera, y tampoco es eso. Tú háblame euskera, que yo te contesto en castellano, llega un momento que igual incluso empiezo, porque a ti igual te cuesta, pero a mí me cuesta la ostia!"

Elkarrizketa elebidunak arraroak egiten zaizkiola esan du batek

ET2_3 ¿Bilingüe? uno en castellano y otro en euskera, no sé. A mí se me hace muy raro, no suele pasar.

e. Parte hartzea

Herriko ekimen edo jardueretan (bilera, ikuskizun...) parte hartzeko hizkuntza oztopo den ala ez galdetu zaie zuzenean edo eztabaidan bertan gaia irteten joan da, esaterako, elkarrizketa elebidunen kasuan gai hau ere agertu da behin baino gehiagotan (bilerak).

Elkarrizketa elebidunetan bezala, ulertzeko zailtasun gehiago dutenak baldintzatuta sentitzen dira

ET1_3 "Sí que habido conferencias, aquí en el Antzoki, te mandan igual el papel de la ikastola, y te pone... va ser en euskera, pues yasta, ya no voy porque no voy a entender. Entonces ya me condiciona"

ET1_2 "Como no sabes hablar bien es más escuchar, porque luego para participar... como no sabes hablar muy bien en euskera, pues igual meto aquí una zanca que ya verás! (barreak)" (laburtuta)

Bileretan ulertzen ez dutena galdetzen dutenak ere badira

ET1_5 "Yo de preguntar no me corto. Ahí no os tenéis que cortar, ¿Qué habéis dicho? Piojos. Esa palabra no me entraba a mí... ¿Qué estáis diciendo? - Piojos. Ahora ya me ha entrado que es... zorriak! Pero... que no te tienes que quedar...sino te hacen sentir mal, y que no. (laburtuta)

ET3_3 "Luego, cuando estoy en alguna reunión a mí me jode decir que se haga en castellano. Yo me puedo perder cositas, siempre me puedo buscar la vida para preguntar, oye esto ¿Qué habéis comentado? Luego, yo también tengo días, tengo días en que soy totalmente sordo, no entiendo niiii bai. Es algo que llevo conmigo, me cierro en banda, no sé por qué es eso, eso es algo que algún día tengo que descubrir". (laburtuta)

ET2_1 "Yo si he ido a mesas de participación, que eran todo en euskera, y lo que no me enteraba preguntaba. No he tenido ningún problema en ir o no ir por el idioma"

Bilera batzutan, gazteleraz euskaraz baino azalpen askoz laburragoak edo gutxiago ematen dira, eta kexu dira.

ET1_5 Las reuniones yo por ejemplo si entiendo, y a veces flipo, porque en euskera, todo lo que ha dicho, y luego en castellano, en tres palabras ha dicho todo. El que realmente no entienda, dan

mucha más información en euskera que en castellano! Yo como ya entiendo... yo ya lo he entendido, pues... Eso que gano pero..."

ET1_1 "Yo iba con mi marido, que le gusta ir a ese tipo de reuniones, hubo un momento en que dijo, ¡Ya no vengo! Para que le traduzca simultáneamente yo y en castellano con una diapositiva, con una frase en castellano, el otoño, y ya está. Vale, van a hablar del otoño, ¿pero qué van a hacer? Mi marido ha dejado de ir, le encantaría ir, y participar en un montón de cosas, pero... yo no tengo problema, yo entiendo absolutamente todo, cuando hacen preguntas también, y si tuviera alguna duda la haría en castellano, porque sé que me van a contestar, pero la gente que no sabe... que no entiende... creo que ahí está el problema, y luego la sensación frustrante"

Gauza batzuk elebitan izateko eskaerak, ulermen maila altua dutenek ere aipatu dute, azkenean gai batzuetan ondo jarraitzea ez baita erreza.

ET1_4 "Ayer hubo una conferencia, fue toda en castellano, para mí es más cómodo, no tengo que andar poniendo la oreja tanto, pero la anterior que vine, era todo en euskera y había ratos que realmente tenía que andar poniendo la oreja pero... tanto cuesta en... me da rabia, me da rabia. Que no lo hagan en bilingüe. O que haya dos personas, no sé..." (laburtuta)

ET2_5 "El pilpilean (Soraluzeko euskarazko hilabetekaria), que tiene subvenciones públicas, entendiendo que es para fomentar el euskera, me gustaría que también se escribiera en castellano. Yo veo el caso de mi madre, y no entiende"

ET2_5 "Hubo una charla de la guerra civil, y el 90% que se habló era en euskera, a mí me hubiese gustado que fuera en bilingüe, porque era un tema que me interesaba, y creo que hubiera entendido más, entendí bastante. Sé por dónde va pero algún dato, alguna palabra, me imagino que se me escapa."

Parte hartzeko beharra, gustoko dituzten gauzak galtzen ditu, ez du elebiduna izateko eskatzen.

ET3_4 "A mí por ejemplo me encanta el teatro, es en euskera o en erderaz? Porque no me veo capaz de disfrutar el teatro si es en euskera. Yo hablo con gente que no sabe euskera y no se siente frustrada, no, no... yo en cambio tengo esa necesidad.

ET3_3 "Tienes ganas de aportar, quieres aportar, y aunque lo entiendas luego no entras en castellano, te autolimitas"

Hizkuntzak baldintzatu eta parte hartzea zuzenean deskartatzen dutela ere aipatu da

ET2_3 "A algunas charlas, o teatros que he ido, pues no te enteras... Y pues si, otras, no me voy a enterar... y no vas"

Kasu batean gaztelerara ez aldatzeko eskatu zuela aipatu da.

ET3_1 En el gaztetxe también, cuando me convocaron para una charlas, se cortaban, si no os entiendo ya os diré yo pero... jode! ¿Si estáis hablando en euskera? es algo que se supone que todos los que estáis aquí sabéis euskera... ¡No cambiaréis eso por mí!"

f. Zergatik egiten dugu/da edo ez dugu/da egiten euskaraz? Eta gure seme alabek?

Helduen kasuan

Lotsak, hanka sartzearen beldurrak, gaitasun falta...

ET2_4 "en la escuela aprendes de una forma, en batua, en la calle oyes otra... Y yo al final me acabo liando. No sabes expresarte como tú te quieres expresar. Y luego estás pensando continuamente de dónde vas a meter la zanca"

ET3_5 "Con mi mujer, el whatsapp todo en euskera. Es una manera de hablar, no sé, sin tener esa vergüenza. Aunque metas la pata también..."

ET2_2 Te quieres expresar, y ves que no puedes, que no tienes el vocabulario suficiente para hablar.

ET3_1 "A mí me da impotencia el no saber euskera. Me encantaría. Porque si lo siento. Sería capaz de hablarlo, pero sé que lo voy a decir mal, como pienso que lo voy a decir mal, no lo digo. Aunque no parezca pero es vergüenza. Si le tengo al otro detrás (semea), peor, porque encima se descojona!"

Umeekin gehiago baina...

ET2_3 "desde que nacieron los críos, sobre todo aquí, que el euskera lo tuvieran vivo y lo trabajaran mucho porque es muy importante y bueno, pues eso, pensando que, vendría bien que lo fomentáramos todos pues, empecé a hablar... en mi caso no es la vergüenza, es que llega un momento con los críos que, hay que explicar bien las cosas, y si no me sé explicar en euskera pues prefiero cambiar idioma y dejarlo todo claro"

ET3_1 "Yo lo que más euskera hago es con la familia, sobre todo con los sobrinos" ET3_3 "Es más fácil con los críos, hasta cierta edad"

Euskara zaila da.

ET2_5 "con los críos igual hablo alguna cosa más en euskera pero para mí los verbos son difícilísimos, para mí es muy difícil, y muchas veces me dicen que hablo en plan indio, al hablar en plan así muy, he intentado alguna vez pero para mí es muy difícil"

ET1_3 "Es que yo lo veo super complicado, super difícil"

ET2_3 "El castellano también es difícil e, lo que pasa es que es nuestra lengua"

Ezegunekin errezago. Ezagunekin ohiturak aldatzearen zailtasuna

ET3_5 "Yo con gente que no conozco! (barreak) ET3_3 "Yo estoy de acuerdo, es donde menos vergüenza paso ET3_5 "Por el curro me moví a un sitio, y había un casero, y yo estuve toda la mañana hablando con él en euskera, metiendo la gamba por todos los lados pero como dios! Y ahí estuvimos los dos. Es el rollo de yo con tal siempre he hablado en castellano, no voy hablar en euskera. No me sale. Ni al que ha estado hablándome en euskera, le costaría un huevo hablarme en euskera."

Ingurua euskalduna izan edo ez oinarritzkoa

ET3_4 "yo creo que tener un entorno es básico. Mi hermano hasta empezar con esta chica no hablaba nada de nada! también se había tirado con el ni naiz desde primero hasta octavo, no hablaba nada... pero se ha enrollado con esta chica, su entorno ya... va aprendiendo aunque no quiera.

ET2_6 i "Tener una pareja euskaldun también ayuda! (barreak). ET2_2 el habla con la niña en euskera y con eso yo he aprendido un montón! ET2_1 "Si en casa hay alguien que habla en euskera, se te van quedando cosas. Y no es falta de educación.

Elkarrizketa honetan, lotsak, gaizki egitearen beldurrak, baina batez ere beste hizkuntzekin gertatzen ez zaiola, edo etorri berriei ez zaiela gertatzen. Bizipenenak, euskara nola jaso duenak zenbat baldintzatzen duen azaltzen du. Tartean elkarrizketan parte hartzen duen beste solaskide baten ekarpenekin.

ET1_1 "pero es que yo creo que estamos condicionados. Yo de verdad, viene gente, de, de, Marruecos, gente de Paquistán, y derrepente hablan el euskera. ¿Por qué? Porque no tienen, bueno es mi opinión, no tienen los condicionamientos que nosotros tenemos! que no puedes ser! O sea, nosotros no podemos ser... "Hoy a la mañana he estado en una cafetería, quería un café con leche, (bere barrurako...) a Kafesne bat mesedez, y termino diciendo: - Buenos días, ¿me pones un café con leche? ¿pero por qué no puedo decirlo??!" ET1_3 "yo creo, porque a mí me pasa a veces, voy a entrar en euskera, me van a seguir en euskera, y no voy a poder seguir y entonces, te vas a quedar como más cortada" ET1_1 "ahí estoy con los condicionamientos. Es fácil, respondes en castellano. Te pregunta algo más: ¿- leche fría? - eeee... ¿Qué? ¿Perdona? ¡Y ya está! Pero hablo de mí e, yo siento que tengo unos condicionamientos y... Qué pensarán, que me dirán... También tiene que ver, porque cuando he intentado hablar en euskera, eeee, se han reído de mí! y tengo ahí como... aixxxxx. Decir algo y... ja, ja, ja,ja!! Pues ahora ya no hablo" ET1_3 "la vergüenza de que hagas mal" ET1_1 "Pero luego te vas de vacaciones, yo he ido a, no se hablar en Inglés pero puedo decir cualquier cosa, o sea, he llegado a decir verdaderas burradas ¡Y no me importa! ¡Y aquí sí! Cuándo debería ser al revés. Aquí es donde mete la pata, para que el que esté en frente te pueda corregir. Te puede decir: - oye, que no, que no es dut, que es naiz." (laburtuta)

Ulertzen ez diren egoerak jarri dituzte mahai gainean

ET3_5 "Yo, por ejemplo veraneo en Cambrils, y yo digo, ¿Por qué cojones hablan en Cataluña todo en catalán y aquí no? Aquí ha habido más motivación anti euskera que allí, aunque allí también ha habido, pero no tanto... los carteles todo en catalán, aquí en bilingüe y si está"

ET2_1 "en la cuadrilla... saben todos euskera, ! Pero luego hablan casi menos que yo! No sé por qué se pasan mucho al castellano también". Eso pasa con los chavales también, salen en cuadrilla, saben todos euskera pero hablan todo en castellano. Algo que no entiendo yo"

Beharrik ez dagoelako

ET1_5 "Porque al final, hablando en castellano, te entiendes con todo el mundo, no tienes una necesidad real"

ET2_1 "Porque vas a lo cómodo, en la cuadrilla te hablan en castellano, tu les hablas en castellano, es que no lo necesitas"

ET3_2 "Es por la necesidad, si de verdad tuviéramos una necesidad, por el trabajo, para comunicarnos, lo aprenderíamos y hablaríamos seguro."

Seme alaben kasuan

Euskara eskolako hizkuntza, etxean/kalean gaztelera nahiago

ET1_5 "Es que.. ¿Por qué todos los niños hacen en la calle en castellano? Ahí hay un problema... porque al final, en la escuela les insisten tanto que en cuanto salen de ahí, es como, bua! Pa sentirme libre, o pa revelarme voy hablar en castellano."

ET1_2 "Lo que ha dicho ET1_5. Ellos cuando salen de la ikastola, ellos prefieren que les hables en castellano, porque su madre, sabe euskera, le habla en euskera, y el le dice, no a mí hálbame en castellano. ¿Pero si estás todo el día en la ikastola hablando en euskera? Sí, sí, pero a mí hálbame en castellano. Mi hijo prefiere que hable en castellano." (laburtuta)

ET1_3 "la andereño ya me dice, que ha cogido mucho nivel, y para ponerle dibujos en euskera. Yo le pongo dibujos en euskera, pero no quieren! leerle o, leerle un cuento por ejemplo sí que está atento, pero. Para ellos igual, lo que dices tú, es más fácil poner clan porque igual lo entienden. De la otra forma igual les cuesta más coger el ritmo o entenderlo, o no sé. Son reacios, no, el otro tampoco, nunca ha sido de... de querer ver dibujos en euskera"

ET2_3 "A mí mi hijo de siete años, me ha dicho, que él no quiere hablar en euskera. No tiene un buen euskera, pero pos supuesto entiende. Él se sentirá más cómodo con el castellano, y él si lo dice, es que yo no quiero hablar en euskera. - Ba hitz egin behar duzu euskaraz... A ver, sabe que no le queda más, pero él no quiere hablar en euskera."

ET3_5 "Hay una fase ahora que no hablan nada en euskera, y luego hay otra fase que pasan luego a hablar en euskera"

Euskaraz egiten diotenekin euskaraz

ET1_3 "Pero hay unos niños euskaldunes, que habla todo en euskera, con ese siempre va a hablar en euskera, y con ese unos cuantos. Y si va ella (nigaitik), y le habla a x (bere seme nagusia) en euskera, ten en cuenta que él va hablar siempre con ella en euskera, porque es lo primero que le ha entrado. Si le habla en castellano sabiendo euskera, le va hablar siempre en castellano. Y está bien también, porque al final tienen una facilidad de los dos idiomas! Super bueno. Super bueno."

Seme alaben hizkuntza gaitasunaz, danetariko iritziak.

ET1_3 "porque para ellos es más fácil hablar en castellano, más cómodo, pero ellos ya tienen la opción del castellano y el euskera. El día de mañana si sus hijos van a tener la opción de ir a la ikastola, y que van a saber todo en euskera, ellos van a poder hablarles euskera, van a tener esa opción, y que ellos elijan, si quieren que los niños hablen todo en euskera,o..."

ET2_6 "A mí, mi hija ya me dice, que a veces no le entiende a la andereño. En casa es todo castellano, y con los abuelos también todo castellano..."

ET3_5 "Esos chavales, ya tienen el euskera, cuanto nivel tienen no, ya son euskera. Yo creo que un chaval, que termina lo que era antes octavo, y yo creo que ya tienen el euskera igual que el castellano. Igual igual, para mí, igual igual. ¿Qué no van a tener un buen nivel? Si ellos ya viven en euskera! El euskera ya lo tienen en la sangre, lo tienen dentro, no es que, otra cosa es que dejes de practicar, pierdas, eeeeeeeee, es como conducir, estás un año sin conducir, coges el coche en dos meses y ya estás conduciendo."

ET1_3 "La lengua materna de mi casa es el castellano, mis hijos saben castellano, el mayor habla perfectamente el euskera, no va a tener ningún problema, pero yo si lo he tenido, porque yo no he estado. Ellos lo están viviendo como algo natural, lo único que hay es la ikastola"

ET2_2 "A mí la profesora me ha dicho, ella sabe en euskera bien, pero hay niños que no lo hablan, les cuesta, y al final se nota, si deja de practicar pues ya no va hablar con tanta facilidad. En la escritura, el aprendizaje del euskera, personalmente si va a perder. Y eso que ella ya habla en casa. Pero si habla dos horas con su padre en casa y siete fuera en castellano... A mí me da mucha pena... No preocupa mucho porque sé que al final aprenderá. ET2_6 "Si, si tranquila, aprenderá"

ET2_3 "No sabe desenvolverse con la misma facilidad en euskera, y lo está mamando desde pequeño"

Ezin azaldu zergatia

ET2_1 "Yo a mis hijos ya les digo, 15/18 años aprendiendo, y todo en euskera, salís a la calle a dónde los amigos, y todo en castellano, pero si sabéis todos euskera!! Es que yo a veces no entiendo... Yo noto que se habla poco euskera"

ET2_6 "Los que no hablan en casa en euskera es normal que hablen en la calle en castellano, pero los que hablan en casa euskera... eso sí que es raro, que luego en la calle..."

Seme alabek ez hitz egiteak ze suposatzen dien

ET2_1 "preocupar, preocupar... A mí lo que me da es un poco de pena" ET2_3 La verdad es que a mí me da pena" ET2_5 "mientras entiendan, yo creo que está bien. Hay veces que se quieren expresar de una forma y hay veces que se quieren expresar de otra. Según con quién se relaciona. En mi caso, el mayor de 12, casi todo habla en castellano y el otro de 10 se relacionan mucho más en euskera. Si ellos se llevan bien así y entienden los dos, yo no veo ningún problema.

Gaztelera ongi ikasi beharreko hizkuntza

ET1_4 " De hecho yo le tengo que corregir verbos en castellano a mi hija, yo en casa, me hace unas burradas! A ver, habla muy bien en castellano, pero a lo mejor, en comparación con el euskera, como la base de la ikastola es el euskera, en castellano es roto. Te dice unas cosas!"

ET1_3 "los euskaldunes también tiene que saber castellano, es una lengua que necesitas, si o si saberla. Porque no todo el mundo creo que se quede aquí en país vasco a trabajar, digo yo e!"(laburtuta)

ET2_6 "También tienen que aprender castellano. Porque bueno, eso de que lo cogen fácil... coger sí pero a la hora de la gramática no sé, no sé" ET2_2 "la mía también es bastante bilingüe e! mucho de... No me he konturau! (barreak) ET2_1 "pero eso a veces lo hacen queriendo, lo del euskañol" ET2_4 "Pero cuando hablan en euskera también meten mucho la pata e!"

3. Euskara ikasteaz

Eskolan bizi izandakoa

Beti berdina ikasten eta modu ez pedagogikoan

ET3_4 "estudié en el modelo A, estuve con el ni naiz desde EGB hasta COU"

ET1_1 "y luego, de verdad, como nos inculcaron, a mí, yo..., como me inculcaron el euskera, esque no se si voy a ser capaz algún día de poder superarlo, porque esque eraaaa!!! (ahotsa gogortuz) Ni naiz, hi haiz, hura da!!! (arnas estuak imitatzen ditu), y era como.. ¡Por diós! un idioma no se puede aprender así! teníamos que memorizar cosas, y si no las memorizabas te castigaban, y yo he sido niña sobresaliente, o sea, que no quiero ni imaginarme la gente que le podía costar un poco más memorizar! por eso digo que para mi el euskera, tiene un componente muy traumático"

Helduen euskalduntze alfabetatzea

Gaur egun euskaltegian daudenak. Batez ere seme alaben motibazioa agertu da baina motibazio pertsoanalak ere izan du bere tartea.

ET2_6 "he empezado yo también ahora a estudiarlo, aquí en el euskaltegi, también por motivo de los niños, vienen con las lanas y... no sabes por donde meter mano, y yo bueno, como tengo ahora más tiempo libre..." (laburtuta)

ET2_3 "Está claro que lo de aprender por los niños tira mucho, todos han dicho, por los niños, por las etxekolanaz... y para un futuro trabajo..."

ET3_5 "Es que yo me pongo a pensar, y tantos años aquí y digo, joe pero es que y ame vale. Y por eso ya me he puesto a estudiar"

Zaila da eta hizkuntzak ikasteko ez dut balio alde batetik, eta denboraren faktorea bestetik.

ET3_1 "el euskera es super difícil. Todo el mundo que aprende idiomas me ha dicho, es su-per di-fi-cil"

ET2_1 "Depende del empeño que le pongas en aprender, y el tiempo que dispongas claro!"

Seme alabak eta eskola

D eredia, dena euskaraz izateak, kasu batzuetan, seme alabei ez diela onik egiten, honen harira akaso kasu hauetan B eredia aproposagoa izan daitekeela. Beste bat aldiz B ereduaren kontra azaldu da.

ET1_1 "Vale, es todo D, pero el hecho de que no haya dos donde elegir, donde ya diferenciar. Para mi es una ventaja. Luego ya podemos hablar, yo creo que el modelo B sería el equilibrio perfecto! El bagaje que se lleva a la escuela con dos años son palabras sueltas, y derrepente! Un mundo en euskera! (laburtuta)

ET3_4 "Los chavales que están estudiando en el modelo mixto, me parece una aberración, me parece es ir para atrás que sigan existiendo esos modelos. Pero ¿Que haya todavía que tengan el euskera como una asignatura? Yo porque lo he vivido, y me parece... Y es un poco una farsa, mira que a mi hijo el pequeño se le da mal el euskera y les da mil vueltas a estos. Habrá casos, de gente que viene de fuera con cierta edad y no les vas a meter todo en euskera, ¿pero desde pequeños? Porque lo he vivido y lo estoy sufriendo. Aquí hacen todos en euskera, que me parece perfecto, es la única manera de sanear." (laburtuta)

Eskola bakarra egotea oso positiboki baloratzen dute, elkarbizitzan lagundu du eta hau denek ikasten dute euskara

ET2_1 "El que se unieran la ikastola y la pública para mí ha sido mucho mejor. Ahora el 99% de los niños sabe euskera"

ET_2_3 "Yo lo veo bien, porque en los pueblos que todavía hay un modelo A, esos colegios se han convertido en guetos. Se han creado escuelas de gente de paso, gente desarraigada, En Placencia como solo existe el modelo D, entonces ese desequilibrio no existe." (laburtuta)

ET3_5 "la escuela ha sido fundamental en el proceso de aprendizaje del euskera, no hay más que vernos los que solo hemos tenido la asignatura de euskera o los que han estudiado todo en euskera. Nosotros no pasábamos en el inglés del to be, y en euskera lo mismo, ni naiz, hi haiz, no salíamos de ahí"

4. Bi mundo / elkarbizitza

Iragana

Guraso erdaldunen seme alabak alde batetik euskaldunenak bestetik. Bestelako gizarte eta politikaren aldagaiekin loturiko banaketa.

Solaskideen eskola garaietan, bi munduen arteko liskarrak aipatzen dituzte, bi mundo hoiek bi eskolak ziren.

ET3_4 Porque todos venían del colegio, eran de padres castellanos, y no es como ahora, todos los niños van al mismo colegio. Antes estaba todo muy separado, los que eran de las nacionales eran de las nacionales, y los que eran de la ikastola eran de la ikastola"

ET1_3 "en el deporte, en el deporte había muchos piques, jugando a futbol, los extraescolares y eso...(barreak)"

ET1_1 "yo empezaría comentando lo que ha dicho ET1_5, había como una fracción social, los que hablaban en castellano y los que hablaban en euskera, y en este pueblo, yo me acuerdo, que teníamos enfrentamientos con piedras, y eso, (eta ahotsa gogortuz dio). !los de las ikastolas con los de las nacionales! tun, tun, tun, tun...si es que éramos así. Entonces, lo que me refiero, el euskera, ha estado asociado por lo menos, es mi opinión e, ha estado asociado con otros componentes políticos y sociales, o sea, porque ya desde niños ya estábamos absolutamente diferenciados, y todo eso, toda esa fractura social. Porque también en el otro lado, yo me puedo poner desde los nacionales, pero en el otro lado, fue muy traumático, el hecho de que quisieran quitar su propio idioma, es que a mí eso me parece terrible, lo que pasa es que no se ha sabido gestionar todo, yo creo que socialmente no se ha sabido gestionar, entonces nos hemos encontrado siempre como puntos muy opuestos, y se nos ha intentado confrontar continuamente, entonces yo creo que el

euskera ha sido un vehículo que muchas veces se ha usado, y que los demás, jum, lo hemos recibido y ahí estamos pagando las consecuencias, el euskera o el idioma me refiero”.

ET1_5 "¡Ves!, los de las nacionales, es que era como un insulto casi"

ET2_6 "Antes, en Elgoibar por ejemplo, el euskera era como solo de un grupo, los ikastoleños, y nosotros éramos los del público, los que veníamos de fuera, había como una barrera, hasta en el instituto. Por los dos lados e! Claro... Entre las escuelas en Elgoibar había una barrera muy grande"

ET3_1 "Yo que en el patio me escapaba a donde los otros, me miraban raro, ¿que anda este con los vascos? O al revés, un vasco con nosotros... estaba mal mirado"

Haiei gurasoen garaietan, bakoitza bere jatorridunekin elkartzeko ohitura/beharra

ET1_5 "cuando vas fuera de aquí, tu eres vasca no?" Nuestros padres cuándo vinieron se relacionaron con otros que vinieron de fuera, por eso se abrieron las casas de Galicia, y extremeña. Para estar en contanto con lo de ellos." ET1_1 "esa necesidad de encontrarte en iguales" ET1_5 "igual que vienen los musulmanes y se hacen su mezquita, y están entres ellos, y... los miramos mal, los criticamos, como no se adaptan, ¿pues igual tampoco nosotros en nuestro momento nos adaptamos?"

ET1_1 "también venía bien que no se adaptaran!" Según en qué zona está más salvaguardado, vete a Ondarrua, o Azpeitia...

ET1_2 "son zonas menos industriales, y la gente de fuera vino a trabajar a zonas industriales, Azpeitia y Azkoitia es más, hay caseríos, se movía otro tipo de economía. En Elgoibar, Sigma, el barrio lo hizo el taller, a allí todo el mundo era castellano. Toda la gente era de fuera. Esa entrada a Elgoibar era todo en castellano.

Politizatua

ET1_1 "Es que a eso es lo que voy yo, muchas veces el euskera se ha utilizado, como elemento político, y como elemento de diferenciación social!" ET1_4 "pero mogollón, una pasada!" ET1_1 "pero no solo el lenguaje, sino todo lo que venía por detrás"

ET3_1 "Hubo una época en que si tú estabas aprendiendo euskera... ya era política, estaba politizado totalmente. Y que no te pillaran en un control con un cuadernillo de euskera, epa!"

Ikastolara sartzearen edo ez sartzearen arazoak

ET1_3 "pero la ikastola si hubiese sido igual que no hubiera sido de pago... igual mi ama me hubiese llevado a una ikastola y yo igual ahora no tendría este problema de no saber ahora euskera, porque sería algo natural, pues como ahora nuestros niños

ET1_5 "pero la ikastola no era solo por el dinero, mi padre siempre me tiene dicho, él vino de Zamora, cuando tuvo los hijos y llegó la hora de escolarizarles, él dijo, pues les voy a meter en la ikastola para que aprendan lo de aquí, pues sus allegados le dijeron, pues no, porque allí es todo en euskera, tu no vas a entender nada, o van a tener problemas, y entonces por eso me metieron en las nacionales, pero él siempre me ha dicho que él me quería meter en la ikastola"

ET1_3 "pero mucha gente también creo que sería por problema de dinero" ET1_5 "se diferenciaba más socialmente que otra cosa" "los de aquí iban a la ikastola, y los que veníamos de fuera, los nacionales, íbamos a la de castellano"

ET1_1 "yo creo que nuestra visión está un poco sesgada, porque nosotros somos el lado que hablamos castellano. Las ikastolas por ejemplo, hasta... no sé hasta qué año, no confluyeron a la red pública educativa, con lo cual se tenían que auto gestionar, por eso eran de pago!! Es que en

las nacionales a los profesores les pagaba el Estado! pero es que en las ikastolas se pagaban entre ellos, porque es que era la única forma que tenían de salvaguardar el euskera, por eso es la diferencia de pago, no es un colegio privado como las monjas, o como la Salle, es que... o los padres ponían dinero pa pagar a los profesores que tenían o sino no hubieran existido nunca. En los inicios de las ikastolas eran casi clandestinas. No, es que seguro que era gente que querían mantener el euskera, y por eso tenían que pagar! Es que es diferente como ahora un la Salle o un público!" (laburtuta)

Gaur egun

Eskola bakarra eta eredu bakarra egotea oso ondo ikusten da. Elkarbizitzarako eta euskararentzat onuragarria izan dela diote.

ET1_1 El hecho de que aquí, en este pueblo, haya solo un colegio, donde confluyen todos, o sea, todos los niños, vengan de donde vengan. Ya es un cambio a nivel social. Es un gran cambio"

ET1_3 "el que se hayan juntado las escuelas, es mejor en todos los aspectos. Para los niños, para el pueblo, para la sociedad..."

Oraindik ere kaudrila askotan lehenagoko banaketa agerian dago.

ET3_1 "y a pegarnos" Et3_4 "y eso era infranqueable. Éramos de entornos muy castellanizados. Porque mi entorno es castellano, de los que andamos, y salimos de poteo, es curioso, pero es verdad, solo saben dos euskera. Parece que lo has contratado pero esque no, esque surge así. Los amigos son castellanos, de padres castellanos, y pocos saben euskera"

ET3_3 "Ahora por ejemplo, en las cuadrillas ves, esto de esta cuadrila porque han ido arriba, al colegio, y estos de esta porque han ido a la ikastola"

Orain herrian jendearen arteko elkarbizitza gehiago dago, batzuen ustetan euskara kaltetuta atera da egoera honetatik

ET1_4 " yo, lo que si he notado, puede ser igual que, al estar más integrada toda la gente, antes es verdad, que se podía hacer, entre comillas, más grupitos, los de euskera hablan con los de euskera, castellano con castellano. Es verdad que ahora se hacen más... más juntos. No sé, no se cuanta gente hablará en castellano o en euskera, tienden igual a hablar más en castellano para que, para entendernos entre comillas todos! el de euskera supuestamente entiende al castellano, pero el que habla el castellano no sabe euskera, entonces igual la gente habla más castellano para eso, para entenderse."

ET1_1 "hablamos de fractura social y al final, eso hacía que el euskera estuviera en algunos grupos. Ahora al juntarnos todos, gana el castellano! Obligan a los que hablan en euskera a hablar en castellano. Jo, pues yo ni había pensado y me parece muy buena teoría."

ET1_4 "yo veo a la gente como más unida, yo la percepción de cuando vine aquí a ahora, yo, yo, veo gente da igual castellano, euskera, si veo a gente claro, hay gente que no e, pero hay gente que habla euskera, que ve que la otra persona habla en castellano, la persona de castellano no sabe euskera, entonces al final... hablan más, castellano"

ET2_1 "Y yo creo que la gente no habla del tema del euskera por evitar discusiones. Y yo personalmente no tengo problemas, pero veo que sí puede haberlos"

Familia transmisioa

Solaskideek gurasoengandik jasotakoaz

Euskara ez zen lehentasuna. Gure gurasoak oso baldintza gogorretan etorri ziren.

ET1_2 "los hermanos traían a otros hermanos, uno venía aquí, encontraba trabajo, le traía a otro... sería un boom natal, todo el mundo tendría hijos, sería igual una sociedad más castellana..."

ET1_1 "mi padre vino a abrir el camino a otros, mi padre era el mayor, venía a abrir camino al resto. Y decía, y yo conocía a uno del pueblo de al lado, su objetivo era, primero trabajar, ganar dinero, poder mandar algo, pues como hacen los niños marroquis! Que yo he trabajado con ellos - Pero luego posteriormente, en mi casa no se hablaba euskera, pero mi padre me apuntó a txistu, a danza basca, o sea, y yo, vamos... y todas las del grupo de danzas de aquel momento éramos de las nacionales e! no recuerdo que en la ikastola hubiera grupo de danzas vascas??!! Éramos las de las nacionales! (Yo, Mertxe, Elena...). Y el txistu allí, si o si!

Gurasoek hitz egiten al zuten zuekin euskararen gaiaz?

ET1_2 "No, como era todo en castellano, pues..." Bueno, si te apuntaban al euskaltegi, para que aprendieses un poco euskera, yo si iba al euskaltegi y. - Tienes que aprender euskera, porque mira donde estás. También tienes que saber euskera. Pero no!"

ET1_3 "Ya te digo, es que yo no he oido el euskera, como ahora"

ET1_1 "Mis padres los dos han intentado aprender el euskera, lo han intentado. Yo si tengo recuerdo de mi padre con los libros de euskera, para alenta y para atrás, o sea. Si pero, no recuerdo verbalizaciones, ni positivas ni negativas. Si recuerdo verle a él, y luego, algunas cosas que nos preguntaban pero..."

ET1_4 " Yo ya te digo, que allí casi no se hablaba. Más o menos, no existía"

ET2_6 "Nada, para ellos el euskera no era una prioridad" ET2_5 "Ellos venían a trabajar." ET2_6 "que sus hijos aprendieran euskera no..." ET2_5 "ahora se curran 8 horas, antes, por decie algo 14, mis padres en concreto tenían siete hijos que crár, es que..."

ET2_3 "En mi caso, iba a decir que emocionalmente no se le dio ninguna importancia al euskera, pero si hubo un momento, en el que se le dio una importancia como más laboral. Cuándo empezó a tener más importancia para integrarse en el mundo laboral, empezaba a especificarse en titulaciones, y que era necesario para ciertos puestos de trabajo... Pues sería bueno que tuvieses alguna titulación de euskera porque en la administración el euskera está valorado..."

Solaskideek seme alabei eskeintzen dietenaz

Euskara egin gabe euskararen inguruko balio positiboen transmisioa garrantzitsua da solaskideentzat. Eta egiten dutenaz dihardute

ET1_1 "Yo intento hacerlo desde el punto de vista positivo. Mi marido y yo nos cuidamos muy mucho de hacer comentarios delante de él. Es que si no le condicionáramos. Más de lo que está! yo la aportación que le hago es, meterlo en mi casa. Y llegará el momento, aspiro, porque mi marido también lo intenta, hablar algo, en la comida, por ejemplo, vamos a decir el nombre de las frutas. Aun no sabiéndolo, o aun no practicando si podemos hacer cosas. En la transmisión de valores"

ET1_3 yo procuro darle facilidades para que pueda cogerlo mejor. Para el día de mañana también va a ser para el mucho mejor"

ET1_5 "yo transmitirle a mis hijos algo positivo, nada negativo. Que ya lo negativo ya lo ponen ellos. Le cojo los libros en la biblioteca en euskera, se los leo..."

ET2_3 "No, no sin hablar no aportas nada" ET2_2 "Si hombre, yo sin hablarlo mucho, estoy aprendiendo a escribir con ella en euskera. A lo mejor no entiendo ni papa Doraemon en euskera pero yo la pongo en euskera, yo creo que sí le aporoto" ET2_3 Si, si. Yo también le puedo decir – hitz egin euskaraz. Pero si yo no hablo en euskera... ET2_3 "Yo estoy con ella más que mi marido, y si yo ni aportara nada creo que no hablaría mucho más que con su padre" ET2_5 "Ella le está dando a entender a su hija, que el euskera es importante ET2_1 "Hay muchas formas de hacer a favor del euskera, no solo hablando" ET2_6 "Ahora que estoy estudiando uno de ellos me habla en euskera" ET2_2 "Ai la ama... Aber si aprende en euskera, yo le digo esto muchas veces, es una forma de decirle que para mí es algo importante"

ET3_4 "Pero yo que le voy a decir... Si hablo yo en castellano... habla en euskera, le voy a decir, anda maja! Si no lo hablas tú..."

ET3_1 "Para darles valores positivos sobre el euskera, no te hace falta saber el euskera, creo yo e"

ET3_4 "Pero es muy fácil decir, aprende, pero yo noto mucho más desde que vengo al euskaltegi, por lo poco que sepa, yo no hablo con mis hijos en euskera, que ven que tú también te estás esforzando, en aprender, porque igual a veces me queda una frase que me ha quedado sin hacer, y le pregunto, x ¿Esto está bien? ¿Lo he puesto bien? Joe ama! Pero lo mira, y a! Está bien o esto es así ¿no? Ellos ven tu esfuerzo, y eso yo creo que influye en ellos."

ET3_2 "Yo a veces, cuando sale de la escuela, le pregunto, habrás hecho todo en euskera ¿no? Que no me entere e!" achucho mucho ahí, porque para mí es importante."

ET3_4 "Según la edad, lo que vayas a influir... no es lo mismo."

5. Euskara etorkizunean

Gehienek euskara ez dute arriskuan ikusten, batzuk ez baina askok gaur egungo egoera orain dela urte batzuetako baino hobeto ikusten dute, gaur egun gehiago hitz egiten da. Haien seme alabek euskaraz badakite eta etorkizun batean euskara gehiago hitz egingo da.

ET1_4 "No, no, el euskera no se va a perder" ET1_3 "yo creo que no" ET1_2 "yo creo que con el tiempo se va hablar más en euskera. Yo creo que es generacional. Yo percibo, yo cuando voy a Elgoibar, yo veo que la gente habla más euskera ahora con los críos. Yo ahora hablo en castellano, entiendo algo de euskera. Yo creo que mi hijo, en el futuro, como ha estudiado en euskera, yo creo que a sus hijos va hablarle en euskera" ET1_3 "Yo creo que sí" ET1_2 "Yo hablaré a mis nietos en castellano, pero yo me imagino que mis nietos hablarán más en euskera con sus padres y lo que sea. Yo pienso así. Y generación tras generación de generación, yo creo que el euskera se irá reforzando, reforzando" ET1_3 "Si, yo creo que sí" ET1_2 "y se irá hablando más en euskera, yo lo que he dicho, el castellano será una asignatura en el colegio que se va a estudiar, como Inglés, Aleman, Frances..." ET1_3 "Ya solo la evolución que ha habido desde cuando estudiábamos nosotros a ahora que, que solo hay el modelo D, entonces, mira la evolución que ha habido en unos años... Los niños saben todos euskera, antes nosotros, la mayoría no sabíamos euskera. Yo creo que va a llegar un momento que de generación a generación, si esto sigue, todo así en euskera, yo creo que acabarán hablandolo todos. Van a ser todos euskaldunes."

ET1_1 "me he quedado enganchada en... haber, nuestros hijos, aprenden en euskera, ¿Pero si se relacionan en castellano? el día de mañana van a decir derrepente... - a vamos a hablar en euskera! ¿Aun sabiéndolo?. O sea... Estaba pensando, ¿Cómo van pasar los niños de hoy en día que van a saber euskera, pero se relacionan en castellano, a usar euskera? Estoy con lo de la cosa de... joe, cada vez se sabe más euskera y cada vez se usa menos! o sea... Es como una discrepancia mental, que, que... no se entiende. Me ha ayudado mentalmente lo que has comentado tú (ET1_4 aurretik

jasotasko ideia bati erreferentzia, euskaldunak eta erderldunak geroz eta gehiago elkarrekin, gaztelera gainditzen da).

ET1_2 "Si mi hijo el día de mañana quiere ayudar a hacer los etxekolanas, pues va a poder!"

ET2_3 "El euskera en Euskadi no se va a perder. La mayor traba que tiene el euskera en Euskadi es que es muy romántico y, siete dialectos para expresar una sola idea no se pueden tener! Porque van a chocar. El batua no ha gustado, y la gente en cada zona sigue haciendo su euskera, y entonces llega al problema... y eso, si le puede venir mal al euskera. Pero en este sistema globalizado, la base a los hijos hay que darles la mayor posible, y estén donde estén puedan moverse. El que venga a Euskadi por su trabajo o por lo que fuese, tendrá que aprender euskera. Y el que vaya a Alemania va a tener que aprender Alemán...(laburtuta)

ET2_1 "Yo no lo veo tan seguro. No es lo mismo un país como este que la mitad no hablamos, en España son un montón, el castellano no se va a perder. Aquí viene mucha gente de fuera, mucha gente no lo hablamos..."

ET2_5 "Si vas, por decir algo, 15 o 20 años para atrás, y la gente que hablaba euskera aquí y ahora mismo cuantos entienden. Hay muchas más facilidades, muchas más cosas en euskera, vas a hacer una oposición de osakidetza y te obligan a tener el euskera...estás condicionado..." ET2_4 "Yo creo que antes, antes, se hablaba más euskera, 15 años atrás en la calle, en Soraluze, se oía mucho más" ET2_2 "Ahora en la calle no se oye casi" ET2_6 "Yo creo que no se va a perder"

ET2_2 "Si aprenden en la ikastola, y luego en la calle no lo hablan, y están todo el día en la calle, si pierden!! Yo creo que si perderán, es cómo nosotros, si estudias inglés pero no prácticas" ET2_3 "Yo creo que a nada que lo retomen lo van a coger

ET2_3 "Creo que tiene buena salud el euskera. La nueva generación me imagino que vendrá con unas directrices más claras a cerca de... del batua, y dejará de haber tantos subdialectos. Pero no sé si mis hijos, es que yo tampoco me imagino ahora si el futuro de mis hijos está aquí en Placencia o..."

ET2_1 "Yo el problema que veo es por el tema de la natalidad. Parecerá una chorrada pero, cada vez nacen menos críos de aquí, y claro. Cuantos menos nacimientos hay menos se va hablar claro! Y cada vez viene más gente de fuera. ET2_6 "Esos aprenden más rápido que nosotros llevando aquí veinte años"

ET2_4 "Yo el futuro de mis hijos lo veo bastante bien, la madre habla en euskera, los aitxitxas también..."

ET2_5 "Yo mientras sigan aquí creo que lo seguirán utilizando, o entendiendo al menos.

ET3_1 "Yo creo, los de la edad de mi hijo, 12/13, yo creo, que esa generación va hablar más que nosotros, creo e!

ET3_4 "Todas las formas de fomentar, subvenciones, lo otro, pero lo que va a salvar esto, yo lo tengo claro, es la escuela."

ET3_1 "yo creo que el euskera en un futuro se va a hablar, yo lo veo con mis hijos,

ET2_1 "Yo el futuro de mis hijos con el euskera no tengo ningún problema porque veo que lo llevan muy bien, estudian todo en euskera, en casa tampoco hay ningún problema.

ET2_4 "Yo el futuro de mis hijos lo veo bastante bien, la madre habla en euskera, los aitxitxas también..."

ET2_5 "Yo mientras sigan aquí creo que lo seguirán utilizando, o entendiendo al menos.

Zer eskatzen diote etorkizunari? Eta euskaldunei zerbait eskatzekotan?

ET1_1 "superar todas las barreras que tengo, o sea eso lo primero, y hay estoy e, espero algún día poder... ir al txoko y decir kafesne bat mesedez, que estar, ¿es kafesne bat? a ver si va a ser otra cosa y... aún sabiendo. Y al mundo del euskera, le pediría que se relajaran un poco, que dejaran que fluyera, que no estuvieran tan, uufff! (ahotsa aldatuz), venga euskera! venga euskera! Yasta... sabemos que está, sabemos que existe, sabemos hacia donde queremos ir, o sea, que nos dejen ir poco a poco, porque al final, entre la presión que cada uno siente, y la presión social, que crees sentir. Yo por lo menos, peto."

ET1_3 "y llegar a tener una mejor relación, porque yo creo, que los euskaldunes piensan, algo igual equivocado de los castellanos, y nosotros de los euskaldunes, al final. Yo creo que les etiquetamos también, como ellos igual a nosotros. Y yo veo que ahora, pues nuestra relación va más... más a mejor, yo creo que sí! Porque ves igual a una persona que habla todo en euskera, y a esta... antes hacías como una barrera, con esta no voy a hablar como yo no controlo el castellano y como yo no sé euskera, yo creo que tenemos una mejor relación y yo espero que esto... mejore más, yo creo que sí!"

ET1_1 Porque derrepente he sentido que bueno, vamos todos por la misma carretera, hacia delante. Y sin más, me ha parecido muy interesante esto, y joe! ojalá haya más cosas de este tipo. Estaba pensando, incluso nos vendía bien, estar también con gente que es euskaldun y como viven ellos. Porque es como una vista muy parcial. lo interesante sería, en un futuro, igual tenemos que hacerlo en bilingüe o en lo que sea. Pero si encontrarnos más, porque la única forma de ir superando esto, desde mi punto de vista, es desde el encuentro, no desde uno allí y otro aquí"

ET2_1 "Yo el futuro de mis hijos con el euskera no tengo ningún problema porque veo que lo llevan muy bien, estudian todo en euskera, en casa tampoco hay ningún problema. Pediría alguna actividad más, promocionar más el euskera, en todo caso pero no..."

ET2_2 "Pues yo tengo que poner más de mi parte. A ver si lo hago. El de mi hija está bien... pero yo si tengo que hacer más. (euskaltegia joatearen ideia luzatu dio beste batek). Pues sí, mira. Aparte de que a mí me gusta.

ET3_3 "yo creo, que es una asignatura pendiente que tenemos, todas las generaciones que hemos nacido aquí, que llevamos muchos años viviendo aquí, y el euskera lo estamos viviendo un poco desde fuera, no es nuestro problema, igual yo lo vivo así, después de todo lo que has vivido, lo achacas a falta de tiempo, a falta de me siento muy torpe y no lo engancho"

ET3_5 "Yo dos años en aek y luego me voy a ir a un Barnetegi. Ahí no te queda otra. Yo me voy a coger una excedencia para un mes y me voy. Y voy a intentar que me lo paguen, el taller está metido en el tema de bai euskarari y demás..."

ET3_4 "Yo sí que les ponía a muchos en el lugar nuestro, eso lo he discutido yo con más que uno. Porque para muchos, hay algunos que son conscientes que a ti te supone un esfuerzo, pero hay otros que no"

ET3_5 "Que nos hablen en euskera, y a meter la gamba, y ya está!"

ET3_3 "Si estaríamos en otro país no habría ningún problema, la facilidad que te tienen que dar es que te hablen en su idioma, que te hablen en euskera, Que nos habléis despacio, que nos habléis con mucho gusto, con mucha paciencia"

ET3_1 "tú si estás escuchando un idioma todo el rato, sea el idioma que sea, al final lo vas a ir cogiendo. Yo os pediría eso, que habléis más."

ET3_4 "Yo sí que les ponía a muchos en el lugar nuestro, eso lo he discutido yo con más que uno. Porque para muchos, hay algunos que son conscientes que a ti te supone un esfuerzo, pero hay otros que no"

ET3_5 “Que nos hablen en euskera, y a meter la gamba, y ya está!”

ET3_3 “Si estaríamos en otro país no habría ningún problema, la facilidad que te tienen que dar es que te hablen en su idioma, que te hablen en euskera, Que nos habléis despacio, que nos habléis con mucho gusto, con mucha paciencia”

ET3_1 “tú si estás escuchando un idioma todo el rato, sea el idioma que sea, al final lo vas a ir cogiendo. Yo os pediría eso, que habléis más.”

6.3 Aurrekariaren alderaketa

1. “Erdaldunen euskararekiko aurreiritzi eta jarrerak”

Atal hau egiteko Esti Amorrortu berak Hizneteko ikasgairako¹¹ egindako irakurketa erabili da. Erdaldunen inguruko lanean, bai bainako izena eman zaien pertsonen multzoa azaltzen da; bai bainako jarreradun pertsonak. Ideia konplexua eta zehatzua duten pertsonak dira, zenbaitetan iritzi kontraesankorrak dituzte. Euren konpromiso maila epela da baina euskararen alde egingo lukeenaren ideia zehatza dute. Soraluzeko guraso ia euskaldunen kasuan, jarrera epel orokortua dutenik ezin esan baina gai eta esandako asko errepikatu egiten dira. Ideia batzuk ez dira ia euskaldunen eztabaida taldeetan azaldu, horrek baina ez du esan nahi ideia horrekin bat egiten ez dutenik, ez dakigu.

Esandakoak eta esandakoen atzean dagoena ulertzen saiatuaz egin da hurrengo alderaketa. Adostasuna egoteak ez du esan nahi denek ideia hori azpimarratu dutenik eta adostasun ezaren atzean ez dago solaskide guztien iritzia. Hala ere, esandakoak eta inpresio orokorrekin pista batzuk eman dituzte. Adostasuna osoa ez den kasuetan, alde bateko eta besteko iritziak agerian gelditu direlako izan da.

Hurrengo orriko taulan alderaketarako erabili diren kolore eta esanahia:

	Adostasuna
	Adostasuna ez da osoa
	Ez dago adostasunik
	Gaia ez da azaldu

¹¹ AMORRORTU, Esti; ORTEGA, Ane. 2015. 3.3. Erdaldunen euskararekiko jarrerak . HIZNET,

Erdaldunen euskararekiko aurreiritzi eta jarrerak	Alderaketa
Euskararekiko kokapena	
Oro har aldekoak edo positiboak dira. Ez da euskara babestearen eta mantentzearen aldeko ahalegina zalantzan jartzen. Euskara eskal herritarren hizkuntza ala hizkuntzetatik bat da.	
Bi munduko egoeran bizitzea, euskarari uztartutako mundua mundu ezezaguna	
Euren ezaugarrietako bat bi mundo bereziko egoeran kokatzen direla da. Gehienek badakite euskararen inguruko mundo oso bat dagoela baina ez dute ondo ezagutzen	bi mundu hoiien arteko distantzia batez ere haien haurtzaroan kokatu dute, "beste mundua", ez dute ezezaguntzat hartzen eta gaur egun elkarbizitzan daudela diote, geroz eta gehiago
Euskarari eta hizkuntza politikari ematen zaion babesari mugak	
Euskara ez da edozein gaitasun baino garrantzitsuagoa	Herriko gertaera konkretuen adibideak eman dira
Denontzat gauza bera, ez. Zeanuri edo Barakaldo ez da berdin, ezin da gauza bera eskatu	
Adostasunaren garrantzia	
Euskararen berreskuratzean azkarregi joatearen ideia eta presio handiegia ezartzearena	Presioa sentitu dute eta euskaldunei lasaitasuna eskatu
Norbanakoaren erabakia errespetatu beharra, baita ikasi nahi ez duenarena ere	solaskide batzuk ados agertu dira ideiarekin baina euskara ez dakienak euskalduna baldintzatzen duela ere agertu da
Gorde eta mantendu bai, baina sustatu ez	
Erabileraren aldetik heziketa txarrekoa da euskaraz hitz egitea baldin eta ondokoak ez badaki	solaskide batzuk ados agertu dira ideiarekin baina euskara ez dakienak euskalduna baldintzatzen duela ere agertu da

Erdaldunen euskararekiko aurreiritzi eta jarrerak	Alderaketa
Seme-alaben hezkuntza-eredua aukeratzeko norberaren edo besteen arrazoiak	
Etorrizunean ongi etorriko zaielako	
Nik ezin izan nuen eta haiek aukera hori izatea oso positiboki baloratzen dute	
Aukerarik ez dagoelako	B eredia euskara ikasteko progresiboago eta ez hain bortitza izan daitekeelakoan
Euskara ikastea	
Gehienak noiz edo noiz euskara ikasten saiatu dira arrakasta txikiarekin eta askok ikasi ez izana arrazoitzeko eta justifikatzeko beharra sentitzen dute	
Aurreiritziak, usteak eta balorazio orokortuak	
Hobe hizkuntza bakarria	
Ezinezkoa da elebidun izatea	
Zaila/ezinezkoa da heldutan bigarren hizkuntza bat ikastea	
Lehen hizkuntzan ikasi behar da arrakasta akademikoa izateko	
Euskara oso zaila da	
Arrosa koloreko etorkizuna arinkeria	

2. “Soraluzeko Plan estrategikorako diagnostikoa, 2014”

Diagnostikoaren osaketarako arlo desberdinak jorratzeko hainbat lan mahai osatu ziren. Hona interesekoak ekarri dira; hezkuntza (euskaldunez osatua) eta euskarlagunak (ia euskaldun eta erdaldunez osatuta).

Adostasuna

Adostasuna ez da osoa

Ez dago adostasunik

Soraluzeko Plan estrategikorako diagnostikoa		Alderaketa
Hezkuntza lan mahaia		
0 urtetik 16 urtera arte ia denek dakite euskaraz		
Haur eta gazteen hizkuntza gaitasun baxua. Haur eta gazte gehienek errazago berba egiten dute gaztekeraz euskaraz baino, eta horrek erabileran zuzenean eragiten du		Solaskide batzuk lotu dute gaztekeraz egitearen arazoia hitz egiteko erretasun edo gaitasunarekin baina orokorrean hizkuntza bietan gaitasun ona dutela alipatu da, hizkuntza batean edo bestean egitea, gaitasuna ez den bestelako faktoreekin lotu dituzte
Eskolak elkartzerakoan erdara gainerik ipini da		Eskolak elkartzea elkarbitzarako onuragarri eta hizkuntzarako onuragarri bezala kokatu dute, orain denek dakite euskaraz
Euskaldunak ez direnek ematen dioten balore falta		euskarari balorea ematen diote eta haundia
Familian ez zaio garrantzia nahiko ematen		ETetan familiak garrantzia eman zaiola agertu da baina pisu gehiena eskolan jartzen dela agerian gelditu dela

Soraluzeko Plan estrategikorako diagnostikoa		Alderaketa
Euskaralagunak		
He sentido la necesidad "social" de saber euskara, para poder relacionarme		
Siempre me he manejado bien a pesar de no saber euskera. Laboralmente no he notado la necesidad de saber euskera		
Estoy encantada de que mis hijos aprendan euskera y lo utilicen		
Tenemos que aprender a convivir. Respeto de ambas partes.		
Los euskaldunes no lo utilizan, y no nos ayudan demasiado; no "se lo trabajan" para acercarnos al euskera		Euskaldunek ez dutela erabiltzen aipatu da baina euskaldunek egitekoari begira tonu xuabeago baten; euskaraz egiteko eskatu zale, lasaiago hartzeko eskatu zaie, haien lekuan jartzeko...
Hay que hacer divertido el uso del euskera. Harían falta más actividades lúdicas o de ocio relacionadas con el euskera, pero teniendo en cuenta a los que no sabemos, que no sean solo en euskera		Ludikotasunarekin ez da lotu baina euskaraz bakarrik ez izatea eskatu dute solaskideek
Hay una imposición, y eso no sirve, algunas cosas son solamente en euskera: Las publicaciones (revista local, por ejemplo) son para todos/as, no deberían ser en euskera solamente, deberían traer un pequeño resumen en castellano. Si solo están en euskera, no te dan ganas ni de abrirlas. Si tienen una parte en castellano, nos da curiosidad. Por otro lado, no dan ganas de ir a las reuniones que se plantean desde el Ayuntamiento, es todo en euskera y para no enterarnos no vamos. Si hicieran como hoy, aunque sea un resumen en castellano para los que no entendemos...		gai honekin adostasuna dago baina tonoa bestelakoa izan da guztiz. Ez da bortitza izan.
Se nos pide que aprendamos euskara, pero el horario de las clases no es para nada compatible con el trabajo		Ikasteko zailtasunak agertu dira baina tonua beste bat izan da, denbora falta. Eta beste askok ez ikastea bakoitzak egin ez duen esfortzuagaitik dela ere esan dute.
Hay cierto rechazo hacia el euskera debido a la discriminación sufrida en otra época		Solaskide batek aipatzen du hau baina orokorrean diskriminazioa baino bi aldeen arteko distantzia da ET-etan aipatu dena

3. “Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015”

- o Gurasoen arteko hizkuntza erabilera (bikoteen artekoa)

Gurasoetako bat euskalduna eta bestea ia euskalduna den kasuetan erabilera %13,6 da Soziolinguistika klusterrak egindako lanaren arabera eta eztabaida taldeetan ez da bestelakorik agertu. Solaskideen artean bikotearekin egiten dutela aipatzen dute batzuk baina gehiago batek gazteleraz egiten dutela diote.

- o Gurasoen euskararekiko jarrera eta eritziak

	Guztira
Hizkuntza bi edo gehiago jakitea abantaila da haurraren garapen intelektualerako	98,0
Eskola tresna baliagarria eta egokia da haurrek euskara ikas dezaten	96,3
Garrantzitsua da haur guztiek euskara ikastea	92,3
Euskara gurea den zerbait da	81,4
Euskara beharrezko hizkuntza da	80,0
Haurrek euskaraz hitz egiteko toki eta ekintza gehiago izatea gustatuko litzaike	78,6
Euskara gizarte kohesio eta integrazioarako tresna baliagarria da	74,6
Euskara hizkuntza zaila da	52,4

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015. Soziolinguistika klusterra.

Eztabaida taldeetatik orden zehatz bat egitea ez da erreza baina eztabaida taldeko guraso ia euskaldunek esandakoetatik ordena apur bat aldatuko litzateke. Hizkuntza zaila da askoz gorago egongo litzake, euskara gurea den zerbait da beheago eta euskara gizarte kohesio eta integrazioarako tresna baliagarritzat kokatzen dutela baino eskola kokatu dute kohesio eta integrazioarako tresna bezala, eskola = euskara lotura egiten dutela kontuan izanda baietzapen honi puntu asko emango liokete.

- o Ikasleen gaitasun erlatiboa

	IKASLEEN ERANTZUNA			IRAKASLEEN ERANTZUNA			
	Guztira	LMH	DBH	Guztira	HH	LMH	DBH
Euskal elebiduna	26,6	29,9	20,2	27,7	40,3	26,3	16,7
Elebidun orekatua	33,7	37,1	27,2	25,1	18,5	25,4	31,6
Erdal elebiduna	26,0	20,5	36,8	31,0	16,9	34,8	38,6
Elebidun hartzailea	11,8	12,1	11,4	14,9	22,6	12,9	10,5
Erdalduna	1,8	0,4	4,4	1,3	1,6	0,4	2,6
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(n)	338	224	114	462	124	224	114

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015. Soziolinguistika klusterra.

Gaitasunaren gaia asko sinplifikatu da eztabaida taldeetan. Euskaldunak izango dira eta puntu. Batzuk erreztasun gehiago gazteleraz izango dutela aipatzen da momenturen batean baina nahiko orokortua da elebidun orekatuak izango direla edo direnaren ideia. Hala ere, kontraesanetan sartzen dira momentu batzuetan eta ulertu behintza egingo dutela esaten dute.

7 Ondorio eta hausnarketak

Hizkuntza gaitasunaren kategorizazioa sinplifikatu egiten da. Euskaldun eta erdaldunak, ia euskaldunak ez dira existitzen.

Solaskideek sarri erdaldunen perfila izango balute bezala jardun dute, euskara ulertzen dutela aurretik esanagaitik ere. Kanean ere oso orokortuta dauden terminoak dira euskaldun eta erdaldunena, ia euskaldun edo bere parekoak ez diren terminoak ez dira ezagutzen. Amorrorturen lanarekin alderaketa egin denean ere, erdaldunekin gauza askotan berdintasun haundia dagoela ikusi da eta berriz ere euskararen ulermena ez dutela modu kontzientean bizi ageri da. Aurreiritzi eta pentsamendu kategorikoa (10. orrialdea)

Kategorien sinplifikazioarekin jarraitzeko, ia euskaldunen barruan ere pertsona batetik bestera alde nabarmena dago, lan honetan 3 kategoriatan banatu ditugu baina proposamen bat besterik ez da izan, batzuk nekez ulertzen dute, beste batzuk apur bat gehiago eta beste batzuk asko. Askok ulertzen dutenek haien kategorizazioa ia euskaldunetan kokatzetik gertuago dagoela dirudi, kontzienteagoak dira. Asimilazioa eta kontrastea (11. orrialdea)

Guraso ia euskaldunak eta elkarrizketa elebidunak

Kasu honetan oso nabaria izan da solaskideen arteko ezagutza mailak baduela garrantzia. Gutxi ulertzen duten gurasoek elkarrizketa elebidunak ez dituzte modu argian irudikatu, parekoak euskaraz egiten badiete errespetu faltarekin lotu dute sarri eta gazteleraz nahiago dutela ere agertu da. Multzo honetako batek aldiz ikasteko aukera bezala hartu du elkarrizketa elebidunen gaia. Askok ulertzen dutenen kasuan, elkarrizketa elebidunen haien praktika batzuk ere ekarri dituzte gogora baina bereziki hauen beharra eta eskaera aipatu behar da, aurrean dagoena errespetatzeaz gain euskara ikasteko baliabide bezala ikusi dute. Seme alabekin egiteko praktika moduan gutxitan irudikatu dute eta ez dute egin aipamenik seme alaben aurrean elkarrizketa elebidunen parte izateak garrantzia izan dezakeen ala ez. Eta erreferentzialtasunaren garrantzia ikustaraztea ona litzake, seme alaben euskararen jardunean asko eragiten baitu.

Eskolari ezartzen zaion gainkarga eta errealiarearen desitxuratzea

B edo A eredu (guraso ia euskaldunen/erdaldunen eredu) = ez dugu euskara ikasi

D eredu (seme alaben eredu) = euskara ikasiko dute eta maila ona lortuko dute

Kasu honetan ere sinplifikaziora jotzen da. Haiek ez dute izan seme alabek izan duten aukera eta aukera hori oso positibotzat jotzen dute eta emaitza ere, haiek izan dutenaren aurkakoa izango dela ondorieztatzen dute. Argi dago D ereduak asko egin duela eta eskolagaitik izan ez balitz egoera guztiz bestelakoa izango litzatekeela.

Eskola eta euskarari lotutako beste gai interesgarri bat ere agertu da eztabaida taldeetan. B eta A ereduetan ez direla euskaldundu esan dugu lehen ere, gainera euskara erakusteko modua oso eskasa izan zela aipatzen dute, metodo eskasak. Gaur egun baina D ereduaren beharrezkotasuna egonik ere, haurrak batzutan behartuta sentitzen direla, eskolatik

irtetzean askatasuna arnastu eta gaztelera jotzen dutela aipatu da. Beraz, gaur egungo sisteman ere akats pedagogikoak ikusi dituzte. Seme alabek ez egitearen arrazoia askotan hemen kokatzen dutelarik.

Gurasook asko egin dezakete motz

Gurasoek haurren euskararen erabileran edo ikas prozesuan lagundu dezaketela argi dutela adierazi badute ere, egunerokotasunean honi lotuta egiten dituzten praktikak oso eremu murriztean gelditzen dira, ez dago hausnarketa sakonik; niri egiteko esaten diot, euskarazko marrazki bizidunak ipintzen dizkiot, ... Baina honen aurrean ez dute jarrera irmorik agertu eta estrategia falta argia agertu da, egunerokotasunean egiten dituzten ahalegin guzti hoiei balorerik kendu gabe noski.

Bi mundu / elkarbizitza

Lehenago aipatu bezala, bi munduen arteko distantzian Soraluzen zeuden eskola biak kokatu dira. Soraluzen, ikastolen publikazioaren garaiekin batera, ikastola publikatu eta dena eskola bakarrean gelditu zen, eskola bakarra eta eredu bakarra (D).

Gaiak luze jo lezake eta eztabaida taldeetan izan duen garrantzia kontuan izanda, Soraluzeko normalizazio prozesuaren onurarako aztertu eta hausnartzeko gaia badela esango nuke. Kasu honetan ere, irakurketa sinplifikatu egin da baina horrekin ez da esan nahi, orduan bizi izandako pasarteek garrantzirik ez dutenik.

Eztabaida taldeetan esandakoekin hau ondorieztatu daiteke:

- Eskola bi = mundu bi elkarren kontra harrika
- Eskola bat euskaldunena bestea erdaldunena (estatutik etorritakoen seme alabena) = euskaldunak eta erdaldunak harrika
- Eskola bitik batera = eskola erdalduna + eskola euskaldun = eskola euskalduna
- Eskola bi=gatazka (euskara vs gaztelera) eskola bat = elkarbizitza (hizkuntzak orekan)

Baina eskema hauek baino askoz konplexuagoa izan zen garaia, eta 1+ 1 ez da beti 2 izaten. Eskola publikora (nazionalak) baserriko jendea ere joan zela jakina da eta ikastolara erdaldunak. Bi mundu egon bazeuden eta harriak benetakoak ziren, baina Soraluze bezalako herri batean jendearen artean bestelako interakzio bat ere bazegoan (futbol taldea, dantza taldea, bizilagunak, auzoak, herriko jaiak...)

Eskema horren arabera, gaur egun elkarbizitza dago herrian. Elkarbizitza gehiago edo gutxigo ez dakit, baina ibilbide horretan euskara non gelditu den aztertzea ondo legoke, goian egindako eskemaren baitan hizkuntzak orekan daude, eskolak batu eta orekatu ditu. Alkarrekin prozesuko txostenean aldiz, eskolen elkartzea euskararen kaltetan izan dela jaso zen. Eztabaidak ertz eta hari asko ditu eta benetako elkarbizitza bat eraikitzeke eta euskara azpiratua ez izateko proposamen eta egitasmo sakonak egin beharko dira. Aurrera begirako proposamenean, ez da gai hau guztiz alboratuko, baina duen garrantzia eta pisua kontuan hartuta, tamainako erantzun eta planteamenduak beharko dituela mahai gainean jarri nahi da. Gaur egun, eleaniztasuna eta etorri berrien gaiari elkabizitzako ariketa eredugarri batekin erantzun nahi zaio batean eta bestean. Egitasmo eta bide hauei duten balorea kendu

gabe noski baina aurretik lanen bat egin gabe dugunaren sentsazioa agertu nahi da hemen. Posible al da hizkuntza aniztasuna bide onetik eramatea, aurretik gai honek dauzkan antzekotasunak bizi izan baditugu, eta ez baditugu ganoraz bideratu, aztertu edo eta itxi? Iraganari hizkuntza eta elkarbizitzaren terminoetan begiratu gabe ongi egingo al dugu etorkizuneko ariketa?

Inposaketak, zigorrak eta euskararen historia

Aurreko gaiarekin lotzen da bete betean eta hau ere mimoz landu beharreko gaia dugu. Dena den bi ondorio nagusi agertu zaizkigu gaiaren inguruan:

- Guraso ia euskaldun batzuk (eztabaida taldeko erdiak?) gehienetan euskaldunon ahotik entzundako historiak haien ahotan ere badaude, euskarak bizi izan duen zapalkuntza ezagutu dute eta oso egoera injustu bezala kokatu dute.
- Guraso ia euskaldun batzuk ez dute inoiz euskararen historia beltzaren pasarterik entzun
- Gaur egungo kolorea eta etorkizuneko baina Amorraturen lanean bezala kolore arroxaz tintatzen da, euskarak osasun ona du eta etorkizun ona ikusten diote.

Guraso ia euskaldunekin, elkarrizketa elebidunei begirako aukera bat zabaltzen dela esango nuke. Badago euskara ondo ulertzen duen guraso euskaldunen kopuru bat herrian eta gainera bide honi begirako prestutasuna agertu dezaketenen zantzuak agertu zaizkigu. Beraz, hizkuntza ohituren aldaketeri begira, kasu honetan ezagunen artean, bi kontu garrantzitsu ditugu aurrez aurre:

- Aurrekoak ulertzen duela badakigu
- Aurrekoak ulertu eta bide hau garatzeko nahi bat, prestutasun bat badago.

Elkarrizketa elebidunen bide honek gainera, haur eta gazteen erabileran eragiteko baliogarriak izan daitezke. Guraso ia euskaldunen bidea eredugarri egin eta praktika onak landuz, haiengana euskara gehiago gerturatuz, Soraluzetarren bizitzan euskara presentzia areagotuz.

Aurretik egin ez dugun elkarbizitza ariketa txiki bat ere izango da aurrez aurre duguna, erronka polita!

Hortaz, Soraluzeko euskararen egoera grisa, apur bat bada ere, alaitzeko aukerak badaude. Zergatik ez probatu?

8 Guraso berritsuak - Guraso ia euskaldunekin euskaraz!

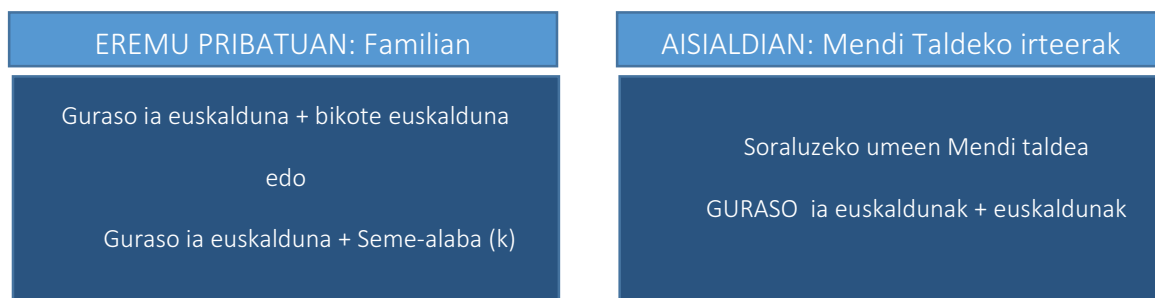
8.1 Sarrera

Guraso ia euskaldunak eta euskara azterketan jasotako ondorioak kontuan izanda, egitasmo berri bati ekiteko nahikoa baldintza badaudela ikusi da, elkarrizketa elebidunei bultzada berri bat emateko baldintzak badaudela agerian gelditu da, beraz euskararen erabileran sakontzeko bide posible bat dugu esku artean, hizkuntza ohituren aldaketan sakontzeko bide posible bat.

Erronka berri honetan eztabaida taldeetako kideak kontuan hartuko dira eta haientzat egokitutako proposamena luzatuko da, beti ere haien nahia errespetatuz noski. ET-etan parte hartu ez duten gurasoei ere zabalduko zaie parte hartzeko aukera.

Proposatuko diren dinamika hauetan, gurasoak izango dira protagonista nagusi, baina zeharka eta familiaren aldaera batean zuzenean, haur eta gazteen erabileran ere eragingo da, gurasoak baitira haur eta gazte hauen erreferentzia eta eredu.

Balitzko bi bide, bi prozesu pilotu:

Guraso ia euskaldunen azterketaren ondorioek elkarrizketa elebidunen aukerak argira ekarri badituzte ere, hizkuntza ohiturekin lotura duten gai klabe batzuk ere kontuan hartuko dira pilotajea abiatu aurretik. Euskararen inguruan bizipenak, minak, aurreiritziak eta errealitatearen irakurketa desberdinak agerian gelditu dira azterketan. Beraz, egoeraren iritziak, bakoitzaren bizipen eta sententzioak konpartituz, talde bezala zein pertsonalki urratsak emateko onuragarria izango den dinamika batekin abiatzea proposatzen da, 0 unea deituko den lehen urrats bat.

8.2 Aurrekariak eta proposamen berrirako egokitzapenak

Gurasoek asko egin dezakete

Gurasoen jarrerak, iritziek, portaerek badute eragina seme alaben hizkuntza ohituretan. Lan ta lan web atarian honela idatzi zuen Amaia Baldak (EMUNeko teknikaria) *“Azkenaldian kanpainak egin dira gurasoak eredu direla azpimarratzeko eta ohartarazteko gurasoek euskaraz jakin arren gaztelaniaz egiten badute, seme-alabek etorkizunean ere ez dutela egingo. Horren aurrean, gurasoek aipatu dute hizkuntza arloan, beste arloetan bezalaxe, seme-alabentzat eredu direla. Baina bat du, ordea, baieztapen horrek. Ez dute uste euren jokaera determinatzailea denik. Lagunarteak, auzoak, eskolak, teknologia berriek ere eragiten dute seme-alaben hizkuntza ohituretan”*¹²

Faktore hoiengatik nolakotasuna gurasoek ezin dute guztiz kontrolatu, baina oinarri sendoa jarri dezakete; seme alabek euskara leku askotan, askorekin eta asko hitz egiteko bidean lagunduz. Bide horretan gurasoei laguntzeko, egitasmo/tresna ugari sortu da azkenaldian Euskal Herrian.

Iñaki Eizmendik¹³ Ebeste aholkularitzaren bidez. Euskararen erabilera sustatzeko baliabide eta tresnak eskaintzen ditu irakasle, guraso, hezitzaile eta gazteentzat.

Gurasoei lotutako baliabide eta tresnetan hiru bide zabaltzen ditu, lehengoa da aurrera begirako proposamenerako kontuan hartu dena.

- Gurasoen Euskara Batzordeak – guraso berritsuak - : seme-alaben hizkuntza-ohiturekin arduratuta dauden gurasoek osatzen dute. Seme alabek lagunartean eta beste hainbat harreman eta egoeretan euskaraz egitea nahi lukete, eta horretan lagundu nahi diete seme-alabei. Bide horretan, guraso bakoitza bere kabuz saiatzen da oinarri on bat eskaintzen, baina horretaz gain gurasoak bildu eta modu antolatuta batean ere aritu daitezke. Soraluzen 2015ean sortu zen Guraso Euskaltzaleen Batzordea¹⁴ eta proposamen berrirako dinamizatzaile eta sustatzaile izan daiteke.

Beste bi bideak hitzaldiak dira:

- Euskaraz ez dakiten gurasoentzat hitzaldiak eta guraso euskaldunentzat hitzaldiak.

¹² <http://www.lantalana.eus/tag/guraso>

¹³ Iñaki Eizmendi Arsuaga, Lasarte-Oria. Ebeste euskararen erabilera sustatzeko baliabide eta tresnak zerbitzuaren sortzaile. Informazio osatuagoa www.ebeste.eus

¹⁴ Pilpilean Euskaltzaleen Topagunearen <http://plaentzia.eus/komunitatea/Pil-pilean> baitan antolatzen da. Kontzientzia kanpaina batekin abiatu zuen batzordeak bere ibilbidea eta ostean “guraso berritsuen tailerrak” antolatu zituen <http://plaentzia.eus/soraluze/1461697305676>

Paula Kasaresek¹⁵ ere guraso erdaldunei zuzenduta *entra un idioma en casa* hitzaldia eskaintzen du¹⁶. Euskara ez dakiten hainbat gurasoen kasuan, seme-alabak eskolan hastea izan daiteke etxera euskara sartzeko lehen urratsa. Hitzaldi honetan horri buruz hitz egiten da eta hainbat aholku ematen zaizkie gurasoei seme-alaben hizkuntzekiko, eta bereziki euskararekiko, balio positiboak nabarmenduz harreman egoki bat izateko tresnak eskaini nahi zaizkie gurasoei. Esan behar da, gai honetaz gain, Paula Kasaresek oso ibilbide oparoa izan duela soziolinguistikaren munduan eta gaur hemen lantzen ari garen gaiarekin ere (euskararen familia transmisioa, guraso erdeldunak...) lotura estuan aritu da. Paula kasaresi Eitb-rako egindako elkarrizketa bateko ideia nagusiak ekarri dira lan honetara, *la lengua se aprende en la vida, no solo en las aulas*:

- Familia erdaldunek ere euskararen berreskurapenean paper oso garrantzitsua jokatu dute. Guraso askok, euskaraz jakin gabe ere, haien seme alabek txikitatik euskara hitz egingo dutela erabaki dute.
- Familiak oso heterogeneoak eta anitzak dira. Familia bakoitzak bere bizikidetzarako forma linguistikoa garatzen du. Haien zonaldeak duen egoera soziolinguistikoak eragina izan lezake, familiek haien kanpo egoeraren eragina jasotzen dute. Seme alabak ere faktore garrantzitsuak dira. Haiek dakarte berrikuntza linguistikoa etxera eta horrek ere eragina du familiaren hizkuntza erabileran.
- Eskola, instituzioak eta familia. Bakoitzak bere funtzio eta garrantzia izango du hizkuntzaren aferan eta zeregin partekatatu hau zaintzea ezinbestekoa da.

Elkarrizketa bukaeran honela dio: *“Yo les diría a las familias, sea cual sea su tipología lingüística, que pueden implicarse activamente en el proceso de aprendizaje del euskera por parte de sus hijos. No solamente que puedan, sino que es conveniente que lo hagan, motivar es algo que está en manos de cualquier padre y madre, sepan euskera o no, porque es acompañar, es interesarte, es involucrarte, y es lo que los niños necesitan”*

Esan bezala gaur egun euskararen transmisioa eta haur/gazteen erabilerari lotutako gurasoentzat tresnak ugariak dira (eman giltza, gurasolagunak...).

Proposamereako aipatutako bi hartuko ditugu kontuan:

- 1- Iñaki Eizmendi berak dinamizatuta sortu zen Soraluzeko Guraso Batzordearen ibilbidean jarraitzeko. Guraso berritsuak.
- 2- Paula Kasaresen *entra un idioma en casa* ideia hartu eta hona ekarriko da. Guraso ia euskaldunaren bikoteak euskaraz ez dakienean edo familia guraso bakarrekoa den kasuetan, haurraren figura hartuko da kontuan. Paula Kasaresek diotenari kasu eginez, gaur egun familietan ohikoa da umea izatea euskara familiara dakarrena, beti ezagutu dugun goitik beherako eredu aldutzen ari da kasu askotan, eredu trasbersala edo behetik gorakoak ugaritzen ari direlarik.

¹⁵ Paula Kasares. (Iruñea, Nafarroa, 1969) Euskal Filologia eta Gizarte eta Kultura Antropologia ikasketak egin eta gero, Soziolinguistika jorrazteari ekin zion. Baztango euskara teknikaria izana, egun Nafarroako Unibertsitate Publikoko irakasle elkartua.

¹⁶ Sarean hainbat bideo ikus daitezke: <https://www.youtube.com/watch?v=l6nF0xnOWsY>, <https://www.youtube.com/watch?v=iyxZVrh7ffU> laburpena <https://www.youtube.com/watch?v=AN5VP2ah9DY>

Euskaldun eta ia euskaldunen aurreiritzi eta bizipenak

Sakontze egitasmo honen aurrekarietan aipatutako lanetan zein guraso ia euskaldunekin egindako ET-etan kontuan hartzeko baieztapenak daude. Soraluzen, honen inguruko lan sakon eta zehatzik egin ez bada ere, batzuk besteengan jartzen duten ardura eta aurreiritziak agerian gelditu dira “Soraluzeko Plan estrategikorako diagnostikoa, 2014” eta “Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015” txostenetan. Ikus 6.3 aurrekarien alderaketa puntua. Proposameneko lehen urratsean landuko dira gai hauek, sarreran aipatutako 0 unea.

Bikoteen artean hizkuntza ohituren aldaketa. Ikerketa-lana. Soziolinguistika klusterra

“Bikoteen artean hizkuntza ohitura aldaketa” ikerteketa lanean¹⁷, hiztunak haien artean guztiz ezagunak dira eta ohitura aldaketa eman ahal izateko berderatzi gako estrategiko hauek garrantzitsu bezala kokatu dira:

1. Dosifikatu. Errezetik zailena
2. Nekatutakoan edo “agobiatutakoan”, gaztelania ere erabili
3. Gaitasun estrategikoa. Non elikatua bilatu eta lorpenak baloratu
4. Prozesuaren zaintza
5. Une batean pausoa eman.
6. Bolada batez, ikasten buru belarri
7. Bat bestearen irakasle
8. Ikasi eta erabili batera
9. Euskaraz dakitenei euskaraz
10. Beraien artean euskaraz, seme alabekin erabat euskaraz

Estrategia hauetan, erabilerarako saltoa bikoteko kide biek egin dute, beraz proposatuko den egitasmoan badago aldea (guraso ia euskaldunak erabilera erraztuko badu ere ez da erabilerarako saltoa proposatzen), hala ere, gako estrategiko hauek elkarrizketa elebidunak gehitzeko orduan ere oso baliagarriak izango dira eta kontuan hartuko dira.

“Aldahitz ikerketa 2014 – eusle metodologia eta hizkuntza ohituren aldaketa lan munduan”

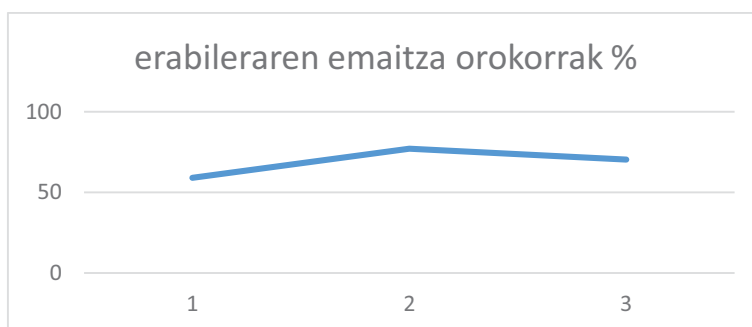
Pello Jauregi eta Pablo Suberbiola.

Azterketa honen teorizazioa eta metodologia oinarri hartuko dira baina xede taldea eta guneak oso bestelakoak izanik, Soraluzeko kasu honetarako metodologian beharrezko egokitzapenak egingo dira. *Aldahitzen* egin bezala, oraingo proposamen hau ere pilotaje moduan kokatu nahi da. Esperientzia abiatu, eta prozesuak emango dituen emaitzak

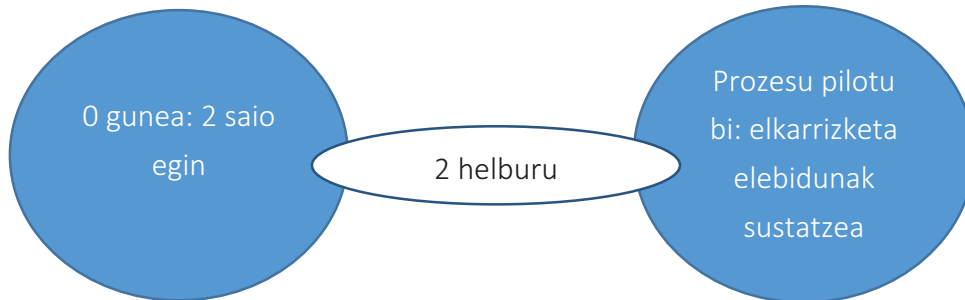
¹⁷ SOZIOLINGUISTIKA KLUSTERRA. IKERKETA LANA. 2009. Bikoteen artean hizkuntza ohituren aldaketa. Ikerketaren emaitza eta ondorioen laburpena: <http://www.soziolinguistika.eus/files/Bikoteen%20ohituren%20Tx%20Lab.pdf>
Eta metodologiaren laburpena bideoan: <https://www.youtube.com/watch?v=VPkH7QzHY>

kontuan hartuta, Soraluzen, bide honetan, arnas luzeagoko egitasmoa mamitzeko aukeretan sakontzeko beharra eta nahia dagoen ala ez ikusiko delarik. *Aldahitz* ikerketak hainbat fase izan ditu eta 2014an egindako eusle metodologiaren aplikapena izango da kontuan.

- **Eusle metodologia:** Lantoki/langune batean, eguneroko harremanak dituzten lan talde bat hartuko da, eta lan talde horretan hizkuntzaren ikuspegitik dinamika berri bat sortuko da. Helburua, beti ere euskararen erabilera areagotzea. Helburua bera izanik ere, proposatzen den egitasmo berri honetan lan gune bi proposatuko dira, bata metodologia honekin nahiko lotura estuan dagoena, aisialdiari lotutako proposamena. Bestea talde ikuspegitik aldetzen bada ere euslearen metodologian oinarrituko da.
- **Metodologiaren oinarriak:** Aplikazio “sinplea”. Eguneroko lan harremanetan aplikatzen da. Oinarri hau oso garrantzitsua izango da proposamen berri honetan eta hurrengo bi baldintzak ere kontuan hartuko ditu:
 - Borondatezkoa: esku hartzean parte hartzen duen taldeak erabakitzen du parte hartzea esku hartzean.
 - Talde horretako kide guztiak euskaraz ulertzea. Ez da derrigorrezkoa taldeko kide guztiak euskaraz egiteko gaitasuna izatea baina bai gutxienezko ulermen maila bat izatea.
- **Euslea da funtsezko figura:** Proposamen berrian eusleak eta eusle lagunak (guraso ia euskaldunak) izango dira funtsezko figurak.
- **Prozesua eta emaitza orokorrak**
 - Metodologiaren aurkezpena eta erabakia. (7 iker-gunetan)
 - Neurketa 3 momentutan eta 3 fitxa sinplerekin.
 - 1: Prozesua abiatu aurretik. Esku hartzea hasi aurretik
 - 2: 2 hilabeteren ostean bigarren neurketa. Esku hartzearen ostean
 - 3: 3 hilabeteko atsedenaren ostean azken neurketa. Finkatzea

8.3 Guraso berritsuak. Guraso ia euskaldunekin euskaraz!

Aplikapenerako guneak / ekimenak

Aplikapenerako guneak aukeratzeko bi aldagai izan dira kontuan:

- Eztabaida taldeetan parte hartu duten gurasoek parte hartzen duten guneak izatea: ET-etako ahalik eta solaskide gehien aurrera begirako egitasmoan parte izateko aukerak aztertu dira. Solaskide izan diren guraso ia euskaldun hauekin aurrean bat egin dago jada lan honen azterketarekin, eta aukera baliatzen saiatuko da.
- Kuantitatiboki edo eta kualitatiboki pisua duten gune naturalak:
 - o Eragin kuantitatiboa: Guraso asko harremanetan dauden gunea izatea
 - o Eragin kualitatiboa:
 - Gurasoak hurrekin batera dauden guneak izatea, ekimenaren bitartez haurren eragiteko aukera ematen dutenak.

Aldagaiak kontuan izanda aplikapenerako bi aukera posible:

- o Eremu pribatuan, familian: Soraluzeko guraso berritsuak familian
- o Aisialdian: Soraluzeko Mendi Taldeko guraso berritsuak

Prozesuak bi aplikapen bide izango dituen arren 0 unea deituko den aurre dinamika bateratu batekin abiatuko da.

Proposamenaren eskema

0 gunea bi saio Soraluzeko euskararen egoera: datuen aurkezpena eta eritzi trukatzeari Bizipenak eta aurreiritziak: Bi munduen arteko arrakala gainditu Gurasook asko egin dezakegu Egitasmoen azalpena eta aukeraketa	
Guraso berritsuak familian	Mendi taldeko guraso berritsuak
Oinarria	Oinarria
eusle metodologia, bikoteen azterlana eta entra un idioma en casa.	eusle metodologia
Iraupena	Iraupena
2 hilabete	irteeren egutegiaren iraupena
Parte hartzaileak	Parte hartzaileak
euslea	eusleak
eusle laguna	eusle lagunak
bikote eus / seme alaba(k)	guraso eus
guraso ia eus	guraso ia eus
Prozesua: 2 saio 3 ebaluazio momentu	Prozesua: 2 saio 3 ebaluazio momentu
Kasu honetan parte hartzaileen fitxak eta saioretako balorazioak erabiliko dira neurgailu gisa (euren aitortpenetik)	Mendi taldearen egutegira egokitu da prozesua
besteak	besteak
eusleak seme alabak diren kasuetarako lanketa berezia egingo da. Ez da ardura haien gain jarriko	eusleak eta eusle lagunak mendian errez identifikatzeko bitartekoak jarriko dira

Proposamenaren zehaztapenak eranskina II

9 Bibliografia eta erreferentziak

AMORRORTU, Esti; ORTEGA, Ane; IDIAZBAL, itziar; BARREÑA, Andoni. 2009. Erdaldunen euskararekiko aurreiritziak eta jarrerak. Gasteiz: Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzua.

ALKARREKIN Soraluze eginez; ELHUYAR Aholkularitza Zerbitzua. 2014. Soraluzeko Plan estrategikorako diagnostikoa.

SOZIOLINGUISTIKA KLUSTERRA; AZTIKER SOZIOLOGIA IKERGUNEA. 2015. Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana.

AIZPURUA, Jon. 2015. 3.1. Euskal Herriko hizkuntza egoera: statusa. *HIZNET, Hizkuntza Plangintza Unibertsitateko Espezialista*. Donostia-San Sebastián. Euskal Herriko Unibertsitatea.

TOPAGUNEA; SOZIOLINGUISTIKA KLUSTERRA; URTXINTXA ESKOLA. 2009. Gazteen hizkuntza erabileran eragiten duten faktoreen azterketa proiektua.

<http://www.soziolinguistika.eus/files/GazteenHizkuntzaErabileranEragitenDutenFaktoreenAzterketal.pdf>

HIZKUNTZA POLITIKORAKO SAILBURUORDETZA. Eusko Jaurlaritza. 2011. V. Mapa Soziolinguistikoa

AGUILAR-MORALES, J.E. 2011. Prejuicios, estereotipos y discriminación. Network de Psicología Organizacional. México: Asociación Oaxaqueña de Psicología A.C.

MARTINEZ Zesar; BERRIO-OTXOA Kontxesi; ALTUNA Olatz; JAUSORO Nekane. 2015. 2.1 Ikerketa soziolinguistikorako ikerketa eta teknikak. . *HIZNET, Hizkuntza Plangintza Unibertsitateko Espezialistak*. Donostia-San Sebastián. Euskal Herriko Unibertsitatea.

AMORRORTU, Esti; ORTEGA, Ane. 2015. 3.3. Erdaldunen euskararekiko jarrerak . *HIZNET, Hizkuntza Plangintza Unibertsitateko Espezialistak*. Donostia-San Sebastián. Euskal Herriko Unibertsitatea.

SOZIOLINGUISTIKA KLUSTERRA. IKERKETA LANA. 2009. Bikoteen artean hizkuntza ohituren aldaketa. Ikerketaren emaitza eta ondorioen laburpena:

<http://www.soziolinguistika.eus/files/Bikoteen%20ohituren%20Tx%20Lab.pdf>

JAUREGI Pello; SUBERBIOLA Pablo. SOZIOLINGUISTIKA KLUSTERRA. 2014. Aldahitz ikerteta. Eusle metodologia eta hizkuntza ohituren aldaketa lan munduan

<http://www.soziolinguistika.eus/files/ALDAHITZ%20ikerketa%202014.pdf>

Sarean

Alkarrekin Soraluze eginez: <http://www.soraluze.eus/eu/alkarrekin>

EUSTAT: www.eustat.eus

Pilpilean euskaltzaleen topagunea (Soraluze): <http://plaentxia.eus/komunitatea/Pil-pilean>

- Gurasoentzako tresnak

Haur elebidunen gurasoentzat hitzaldiak, Iñaki Eizmendi:

<http://www.ebete.eus/euskaraz-ez-dakiten-gurasoentzako-hitzaldiak/>

<http://www.ebete.eus/guraso-euskaldunentzat-hitzaldiak/>

Emangiltza: www.emangiltza.eus

- Artikulo eta elkarrizketak

Onintza Irureta Azkune: “Zuk egin erdaraz, nik euskaraz egingo dizut”. Argia. 2010eko martxoa. <http://www.argia.eus/argia-astekaria/2221/elebitasun-pasiboa>

Durk Gorterri elkarrizketa: “*Hemen jendeak ingelesez hitz egiten hasi aurretik barkamena eskatzen dizu*” Durk Gorter. ARGIA (2188. zbk., 2009-06-14)

Lantalan web ataria - EMUN hizkuntza zerbitzuak – Nik euskaraz eta zuk erdaraz?

<http://www.lantalan.eus/tag/elkarrizketa-elebidunak>

EUSKO MEDIA FUNDAZIOA, SOZIOLINGUISTIKA KLUSTERRAren gidaritzapean. Hizkuntzak aztergai: ikerketa metodoaren oinarriko hurbilpena -

<http://www.euskomedia.org/aunamendi/ee152152/136266>

Lantalan web ataria - EMUN hizkuntza zerbitzuak – Bikotekidearekin gazteleraz, seme alabekin euskaraz, pasa algo? <http://www.lantalan.eus/tag/guraso>

- Bideoak

Soraluzeko Guraso euskaltzaleen Batzordea: Guraso berritsuen tailerrak.

<http://plaentxia.eus/soraluze/1461697305676>

Paula Casares: Entra un idioma en casa.

<https://www.youtube.com/watch?v=iyxZVrh7ffU>

Paula Casares: la lengua se aprende en la vida, no solo en las aulas

<https://www.youtube.com/watch?v=DfSmDwowmyo>

30 + 10 MINTEGIA. 10.edizioa. ALDAHITZ ikerketa, kasu praktikoak:

<https://www.youtube.com/watch?v=VPkhB7QazHY>

10 ERANSKINAK

10.1 ERANSKINA I – Eztabaida taldeetarako galdera sorta -

NI ETA EUSKARA, NI ETA HIZKUNTZAK.

YO Y EL EUSKERA, YO Y LOS IDIOMAS

- Zein da zure lehen hizkuntza? Hizkuntza gehiago dakizkizu?
 - ¿Cuál es tu idioma materno? ¿sabes más idiomas?
- Non jaio zinen? Soraluzetik kanpoko bazara, noiz etorri zinen Soraluzera?
 - ¿Dónde naciste? Si naciste fuera de Soraluce, hace cuanto viniste aquí?
- Noiz entzun zenuen lehen aldiz euskara? Ze oroitzen duzu?
 - ¿Cuándo oíste euskera por primera vez? ¿Qué recuerdo tienes?
- Zenbateko harremana izan duzu zure haurtzaroan, gazte denboran euskararekin? Familian, eskolan, kuadrilan...
 - ¿Qué o cuanta relación has tenido con el euskera en tu niñez, de joven...?
- Eta gaur egun zenbateko presentzia du euskarak zure familian, lanean, kuadrilan...
 - ¿Y hoy en día? ¿Qué presencia tiene el euskera en tu familia, trabajo, cuadrilla...? Más, menos que antes?
- Euskararen ezagutzari dagokionez non kokatzen duzu zure burua?
 - ¿Dónde te colocarías si te preguntásemos sobre tu nivel de euskera?

1. Euskararekiko pertzepzioak, aurreiritziak, bizipenak eta jarrerak. “18 minutu”
QUE ES EL EUSKERA PARA MI? EXPERIENCIAS; COMO NOS SENTIMOS, VIVENCIAS;
ESTADO DEL EUSKERA, EUSKARA vs POLITICA; RELACION CON EL EUSKERA,
APRENDIZAJE, CUALES SON NUESTRAS PERCEPCIONES, NUESTROS PREJUICIOS,
PREJUICIOS DE LOS DEMÁS...

- Zer da zuretzat euskara? ¿Qué es para ti el euskera?
- Es importante el aprendizaje de idiomas? De todos en el mismo nivel? Donde colocarías el euskera?
- Nola ikusten duzu euskara? ¿Cómo ves el euskera? ¿en qué estado?
- “Euskararen mundutik” gertu sentitzen al zara? Eta eroso? Te sientes cerca del “mundo del euskara”? Y te sientes cómodo@?
- Nola sentitzen zara euskararen aurrean? ¿Cómo te sientes con el euskera?
- Nola bizi izan duzu euskararekin izandako harremana? ¿Cómo te has sentido en la relación con el euskera?
- Nola bizi izan duzu euskararen munduarekin harremana? ¿Cómo has vivido la relación con el mundo del euskera?
- Ze bizipen izan duzu? Ze gorabehera? ¿Que vivencias has tenido? ¿Qué sobresaltos?
- Ez ikasteko edota ikasten ez jarraitzeko zein izan da zure arrazoia? Has tenido opción de aprender euskera? Que te empujo a ello? Cual ha sido la razón para no aprender o no seguir en el aprendizaje?
- Euskararen inguruko bizipen on/politik gogoratzen duzu? Kontatzerik? Tienes algún recuerdo o experiencia buena con el euskera? Nos la puedes contar?
- Euskararen inguruko bizipen konkretu txar/zatarrik gogoratzen duzu? Kontatzerik? Tienes algún recuerdo o experiencia mala con el euskera? Nos la puedes contar?
- Euskara eta politika, nola ikusten dituzu? Nola ulertzen dituzu? ¿Cómo entiendes el euskera y la política?
- Es prioritario para ti el euskera en comparación con otros temas... (trabajo, convivencia...). Tienen alguna relación?

2. Erabilera/USO DEL EUSKARA. Sobre lo que usamos el euskera, cuanto, como, con quien? Cuando utilizan el euskera, cuando, como, con quien? Como nos sentimos? Como actuamos? Como nos sentimos?. “18 minutu”

- Dakizun euskara erabiltzen duzu? Norekin eta ze testuingurutan erabiltzen duzu euskara zure eguneroko bizitzan?
 - ¿Utilizas el euskera que sabes? Con quien y donde utilizas el euskera en tu día a día?
- Erabiltzen ez baduzu... norekin eta ze testuingurutan entzuten duzu euskara zure eguneroko bizitzan?
 - Si no lo utilizas... con quien y en que situaciones hoyes euskera en tu día a día?
- Zergatik erabiltzen duzu edo zergatik ez duzu erabiltzen? ¿Porqué/cuando lo utilizas y porque/cuando no lo utilizas?
- Zeinetan erabiltzea gustatuko litzaizuke? ¿Con quién te gustaría utilizarlo?
- Ze testuingurutan topatzen duzu zeure burua eroso / deseroso euskaraz? ¿En que situaciones te encuentras cómodo e incómodo con el euskera?
- Nola sentitzen zara euskaraz hitz egiten dugunean? ¿Cómo te sientes cuando hablamos en euskera?
- ELKARRIZKETA ELEBIDUNAK: Nola sentitzen zara euskaraz egin ahal dizuten galdetzean? Gaiaren inguruan aurrean duzunarekin adostaunera iristeko aukera izan duzu inoiz? Posible dela ikusten duzu? ¿Cómo te sientes si te preguntan si pueden hablarte en euskera? Has tenido oportunidad de llegar a un acuerdo con el locutor? Ves esto viable?

3. Transmisioa. TRANSMISION. VALORES QUE RECIBIMOS NOSOTROS, FAMILIA, ESCUELA; CALLE; TRANSMISION DEL EUSKERA DE VUESTROS HIJOS (VALORES; SENTIMIENTOS, ...), VALORES QUE RECIBEN NUESTROS HIJ@S... “18 minutu”

- Euskararen inguruan ze transmisio jaso duzu? Ze balore? Familian, eskolan, kalean... Eta nola oroitzen duzu? ¿Qué valores te han transmitido sobre el euskera? En la familia, en la escuela, en la calle...
- Nola ikusten zuten/dute zure gurasoek/osaba izebek euskara? Eta aurreko belaunaldiek? ¿Cómo veían el euskera tus padres, tíos ... y las generaciones anteriores?
- Zure seme alabak euskaraz badakite, ikasten ari dira... ze iruditzen zaizu? Vuestro@s hij@s saben euskera, lo están aprendiendo... que os parece?
- Zuen seme alaben euskararen ikaste prozesuan non kokatzen zara? Dónde te colocas en el proceso de aprendizaje del euskera de tus hij@s? Papel activo, pasivo, como te sientes?
- Zuen seme alaben euskara maila/kalitateak zenbateko garrantzia du zuretzat? ¿Qué importancia tiene para ti la calidad el nivel de euskera que tenga tu hij@?
- Zure ustez zenbateko garrantzia du eskolak zure seme alaben euskararen ikasketa prozesuan? ¿Para ti que importancia tiene la escuela en el proceso de aprendizaje del euskera?
- Eta aisialdiko ekintzak, garrantzitsuak dira? Y las actividades extraescolares?

➤ GARAI BATEKO ETORKINAK. GAIA IRTEN EZ BADA ATERA, BERAIEN FAMILIETAN ZER ETA NOLA BIZI ZIRE ETA EUSKERAK ETXEAN HARZTEN ZUEN GARRANTZIA. HONEK NOLABAIT MARKATU OTE ZITUEN ALA EZ. PRIORIDADES FAMILIARES DE VUESTROS PADRES/ABUELOS...

➤ Se le da demasiada importancia a la transmisión del euskera o para ti es verdaderamente importante?

4. Kontzientziazio maila. CAMPAÑAS DE NORMALIZACION, NECESARIAS O NO, “18 minutu”

- Euskaraz jakitea beharrezkoa/komenigarria dela uste duzu? ¿Crees que saber euskera es necesario/conveniente?
- Uste duzu nahikoa egiten dela euskara bultzatzeko (erakundeetan, gizartean...)? ¿Crees que se hace lo suficiente en favor del euskera (sociedad, instituciones...)?
- Nola jasotzen dituzu euskararen aldeko diskurtsoak/kanpainak? ¿Cómo percibes los discursos/campañas a favor del euskera?
- Euskaraz jakin gabe ere euskara bultzatu daitekeela uste duzu? ¿Crees que se puede hacer a favor del euskera sin saberlo?
- Zu zer egiteko prest egongo zinateke? ¿Qué estarías dispuest@ a hacer en favor del euskera?

LOS DATOS DICEN QUE EN SORALUZE L@S NIÑ@S HABLAN POCO EUSKERA. TU PERCEPCIÓN ES LA MISMA? QUE IMPORTANCIA TIENE ESTO PARA TI?

5. Parte hartzea. PARTICIPACIÓN SOCIAL/CULTURAL vs EUSKERA/IDIOMAS

- Hizkuntza parte hartzeko oztopo da zuretzat? Non? Zergatik? El idioma es un límite para participar? Donde? Porqué?

6. Aurrera begira. COMO TE PROYECTAS, QUE TE GUSTARÍA, ... “18 minutu”

- Nola irudikatzen duzu zure burua hemendik urte batzutara euskararen aurrean? ¿Cómo te imaginas en un futuro ante el euskera?
- Eta nola kokatzen dituzu zure seme alabak? ¿Y cómo imaginas a tus hij@s en un futuro ante el euskera?
- Euskararen alde egiteko prest bazaude, zure aldetik zer egin dezakezun badakizu? ¿Estoy a favor del euskera pero ya se lo que puedo hacer a su favor?
- Zer eskatzen diozu euskara dakitenei aurrera begira? ¿Qué les pedirías a l@s euskaldun parlantes para el futuro?
- Soraluzeko “euskararen mundua”ri zer eskatzen diozu? ¿Y al mundo del euskera?
- Zer nahi duzu zure seme alabentzat etorkizunean? ¿Qué te gustaría para el futuro de tus hij@s?

10.2 ERANSKINA II Guraso berritsuak – guraso ia euskaldunekin euskaraz!

1. Guraso berritsuak familian

Familian guraso berritsuak, eusle metodologia eta bikoteen hizkuntza ohituren azterketak oinarri hartu da baina parte hartzaileen gaitasuna kontuan izanda (1 ia euskalduna + 1 euskalduna) egin da egokitzapena. Bikote hauen artean elkarrizketa elebidunak bultzatzea izango da helburu nagusia.

Parte hartzaileak

Bikoteen artean edo seme alabekin emango dira elkarrizketa elebidunak beraz guraso ia euskaldunak eta bikote/seme alaba(k) hartuko dute parte prozesuan ezinbestean. Biek agertu beharko dute prozesuan parte hartzeko borondatea.

- Guraso ia euskalduna / eusle laguna: Guraso ia euskalduna bikote edo seme alaba euskaldunei bidea erraztu eta euskararen ezagutzan urratsak emango dituen gurasoa da. Euskaraz egiten ez badu ere eusleari euskaraz egiteko eskaera egin eta elkarrizketa elebidunak errazten saiatuko da.
- Bikote edo seme alaba, euslea: Guraso ia euskaldunarekin, euskarari eutsiko dion euslea izango da. Guraso ia euskaldunarekin elkarrizketa elebidunak mantentzen saiatuko da.

Dinamizatzaileak: Soraluzeko guraso euskaltzaileen batzordea

Prozesua:

2 hilabetez jarriko da esku hartze hau martxan. Parte hartzaile guztiekin 2 saio burutuko dira hilabete hauetan eta guztira 3 ebaluazio momentu egongo dira.

1go saioa: Prozesua abiatzeko

- Saioa hasteko jolasak
- Prozesuaren azalpena
- Parte hartzaileen nahi, espektatiba eta beldurrak.
- Aurrekarietan aipatutako arrakastarako gakoien lanketa
- Parte hartzaileen egitekoak
 - o Egungo egoeraren fitxa bete
 - o Ebaluazio fitxaren azalpena

* Ebaluazio fitxak: Eusle metodologian erabili diren fitxak oinarri hartu eta egokitzapenak egingo dira.

2. saioa: 2 hilabeteko prozesuaren ostean

- Parte hartzaileen balorazio orrien deskargua
- Parte hartzaileen balorazioa: zailtasun, lorpen eta aurrera begirako nahia.

Ebaluazioak

- Parte hartzaile bakoitzak astero beteko du ebaluazio orria. Adostutako bideetatik gogoraraziko zaio eta adostutako bideetatik jasoko da.
- 2.hilabetean datu guztien hustuketa eta balorazio orokorra egingo da parte hartzaileekin
- 3 hilabeteko atsedenen ondoren ebaluazio berri bat egiteko eskatuko zaie.
- Prozesuaren emaitzak aztertu eta aurrera begirako proposamenak landuko ditu Soraluzeko euskaltzaleen batzordeak

Kontuan hartzekoak:

- o Saioetan haurren parte hartzea bultzatuko da eta haiei begirako egokitzapenak egingo dira
- o Seme alaba eusleak: Euskara egitearen ardura haien gain ez jartzeko bideak urratuko dira

2. Mendi taldeko guraso berritsuak:

Soraluzeko umeen mendi taldean (<http://soraluzemenditalde.hol.es/index.php>) parte hartzen duten gurasoek hartuko dute parte, kasu honetan zaila izango da taldeko guraso guztiak partaide izatea, hala ere ahalegina egingo da mendi taldeko guraso ahalik eta gehienen parte hartzea bermatzeko. Prozesu honetan borondatezkoa izango da parte hartzea. *Aldahitz*-eko eusle metodologian bezala taldetasunaren printzipoak ere garrantzitsuak izango dira. Akaso ez dira talde honetako kide denak ekimenean parte hartzera animatuko baina parte hartzen dutenen artean sortuko da taldetasuna, mendi taldeko guraso berritsuak izango dira.

Mendi taldeko zuzendaritzekin partekatuko da ekimena, baina ez da haien esku utziko dinamikaren zama, parte hartzaileak eurak izango dira prozesuaren bultzatzaile nagusiak. Zuzendaritza eta Soraluzeko guraso euskaltzaleen lankidetzak eta dinamizazioak lagunduko du ekimenean baina guraso berritsuak izango dira prozesuaren bermatzaile eta protagonista.

Mendi taldeak antolatzen dituen mendi irteeretan euskararen erabilerari bultzada eman nahi zaio, dakiten gurasoek eginez eta ulertzen dutenek euskarari ateak zabalduz.

Parte hartzaileak

“*Aldahitz*” eko eusle metodologian ez bezala, euskaldunak gain ia euskaldunak izango dira lehen unean prozesu honetako protagonista. Euskaraz egiteko zailtasunak izanik ere, guraso euskaldunari euskaraz egiteko bideak erraztuko dizkioten guraso ia euskaldunak. Mendi taldetik ekimenean parte hartu eta onspena emango dioten gurasoak izango dira guraso berritsuak eta hauen barnean bi figura egongo dira. Taldearen onarpena izango duten figurak.

- Guraso ia euskaldunak / eusle lagunak: Guraso ia euskaldunek guraso euskaldunei bidea erraztu eta euskararen ezagutzan urratsak emango dituzten gurasoak dira. Norberak aurkeztuko du eusle lagun bezala norbere burua eta taldearen onspenarekin egingo du aurrera bere egiteko berrietan. Gazteleraz egiten dion guraso euskaldunari berari euskaraz egiteko eskaera luzatuko dio. Guraso euslea bada horretarako konpromisoa izango du eta saiakeran jarraituko du. Guraso euskalduna ez bada euslea, eusle lagunak proposamena luzatu diezaioke baina ez da bide horretan segi dezan tematuko.

- Guraso euskaldunak / eusleak: Guraso eusleak eusle lagunekin euskaraz egingo dute beti eta gainontzeko egoera gehienetan ere ahalik eta euskara gehien erabiltzen saiatuko dira. Norberak aurkeztuko du eusle bezala norbere burua eta taldearen onespenearekin egingo du aurrera bere egiteko berrietan.

*figura biekien elkarrizketa elebidunetan egingo da saiakera nagusia. Hizkuntza ohitura aldaketetan, zailtasun txikitik hasi haundirako bidea egitea izaten da ohikoena. Kasu honetan ez da bide xamurra aukeratu baina elkarrizketa elebidunak bilatze honek euskaldunen arteko erabileran ere eragina izango duela aurreikusi daiteke eta hala den neurtuko da.

Guraso berritsuak: lehen aipatu bezala mendi taldetik egitasmoari baietza eman dioten denak izango dira ekimeneko parte eta momenturen batean eusle edo eusle lagun. Eusle edo eusle lagun ez diren momentuetan ezingo diete eusleei gazteleraz egiteko eskatu, bai ordea ulertzeko bideetan laguntzeko eskatu (polikiago esateko, errepikatze...).

Dinamizatzaileak: Soraluzeko guraso euskaltzaleen batzordea izango da. Zuzendaritzari prozesua errazteko laguntza eskatuko zaiolarik. Beraz, batzordea eta umeen mendi taldeko zuzendaritza elkarlanean arituko dira.

Prozesua:

Mendi taldeko egutegia kontuan hartuta egingo da proposamena. Mendi taldeak martxotik ekainera bitarte 10 bat irteera antolatzen ditu. Udan bi hilabetetako atsedenaldira egiten du eta iraila eta urria 6 bat irteera gehiago antolatzen ditu. Irteeratik irteerara 15 eguneko tartea izaten da gehienetan.

Kasu honetan beraz, bi hilabete baino gehiagotan luzatuko da ekimena. Ebaluazio eta atsedenaldira ere desberdin egingo dira. Aldahitzen parte hartu duen JMA lan-gunearen metodologia "berezia" hartu da erreferentzia bezala.

JMA lan-gunean emaitza onak ikusirik 10 hilabetetara zabaldu zen esku hartzea eta momentu batzuetan eskua hartzeari indarra emateko eusle kopurua gehitu egiten zen. Beste kasu denetan jarraitu den denboralizazioa eta metodologia berdina izan da.

Apirila-ekaina: 8 irteeratan jarriko da martxan dinamika. Irteera bakoitzerako eusleak eta eusle lagunak izendatuko dira eta errotatu egingo dira. 7 irteeratan 2 guraso eusle / 2 guraso eusle lagun / 10 guraso berritsu proportzioak mantenduko dira (proportzioak aldahitzeko erreferentziak kontuan hartuta). Egutegiko azken irteeran (guraso berritsuen 8.na), eusle eta eusle lagun izan diren denak izango dira eusle eta eusle lagun.

Iraila-urria: esku hartze gabe neurketak egingo dira.

Azaroa: eusle guztiak batera. Hau batez ere hurrengo kurtsorako gogoratze txerto bezala proposatzen da.

1go saioa: Prozesua abiatzeko. Lehen neurketa egin ostean

- Saioa hasteko jolasak
- Prozesuaren azalpena
- Parte hartzaileen nahi, espektatiba eta beldurrak
- Parte hartzaileen egitekoak
 - o Eusle eta eusle lagunak izendatu eta egutegian banatu
 - o Ebaluazio fitxaren azalpena

* Ebaluazio fitxak: Eusle metodologian erabili diren fitxak oinarri hartu eta egokitzapenak egingo dira.

2. saioa: Ekaina. 2. Neurketa egin ostean

- Parte hartzaileen balorazio orrien deskargua
- Parte hartzaileen balorazioa: zailtasun, lorpen eta aurrera begirako nahia.
- Erabilera neurketaren emaitzak

Ebaluazioak

- Eusle eta eusle lagunak irteeraren ostean fitxa bete eta helarazi (zuzendaritzari)
- Dinamika eta lehen saioa baino lehenago erabileraren neurketa egingo da irteera batean
- 8. Irteeraren osteko irteeran egingo da hurrengo neurketa
- Esku hartze gabeko irteeren ostean egingo da 3. neurketa (urria)
- Prozesuaren emaitzak aztertu eta aurrera begirako proposamenak landuko ditu Soraluzeko euskaltzaleen batzordeak

Kontuan hartzekoa:

- Eusle eta eusle lagunak zeintzuk diren argi ikustea interesgarria da. Horretarako materiala prestatuko da.

•